

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΖ'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 - Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
Γενικοῦ τακτοῦ, ἑταίρος καὶ εἰς ἑτέροις - Ἰερατοῦ Δισού: Ἐπί τῆς Λαύου. Πανεπιστημίου 39.

12 Φεβρουαρίου 1884

ΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΙ

[Μυθιστορία τῆς κυρίας Ουίδα. (Louise de la Ramée).
Μετάφρασις Ἀγγελίου Βλάχου].

Συνήχησι· ἰδί σελ. 87.

Ἡ λαίδη Ἑρμιόνη Λατρόβ πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς Δωροθέαν Λατρόβ, εἰς τὰς Μονὰς, πλησίον τοῦ Σέστερφελδ.

Ἀγαπητῆ μου Δόλλη, ἔχομεν ἐδῶ ἕνα νέον σπανίας καλλονῆς· εἶνε Ῥωμαῖος· τὸν ἔφερον ἡ Ἑσμέα διὰ τὴν ζωγραφίαν τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ. Δὲν ἤμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πρόσωπον, τὸ ὅποιον ἤμπορεῖ νὰ παραβληθῆ μ' αὐτόν. Σοῦ φαίνεται εἰκὼν, ἡ ὅποια ἐβγήκε ἀπὸ τὸ παίσιόν τῆς. Εἶνε δυνατόν νὰ ἐμείναμεν ὀλόκληρον χειμῶνα εἰς τὴν Ῥώμην, χωρὶς νὰ τὸν ἴδωμεν; Εἶνε πολὺ ἀγριὸς, καὶ δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον πολὺ θελκτικὸς. Κλειδόνεται εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ, τῆς ὁποίας κἀννοεῖ τὰς τοιχογραφίας. Ὅταν συμβῆ νὰ τὸν ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ δάσος ἢ ἄλλου, μὰς χαιρετᾷ καὶ φεύγει εὐθύς, ὡς νὰ μὰς ἐθεώρει ἀγρία ζῶα. Παρεκάλεσα προχθὲς τὴν Ἑσμέαν καὶ ἔστειλε νὰ τὸν ζητήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ. Αὐτὸ ἔλειπεν! Ἡ Τάββη μὰς μαλῶνει, ὅτι θέλομεν, λέγει, νὰ τὸν μεταχειρισθῶμεν ὡς εὐγενῆ· καὶ ὁμοιάζει ἀληθῶς μ' εὐγενῆ. Ἐπειτα, μήπως σήμερον οἱ ἠθοποιοὶ καὶ οἱ καλλιτέχναι δὲν εἶνε παντοῦ δεκτοὶ; Ταῖς προάλλαις εἶδαμεν δύο εἰς τοῦ δουκὸς. Ἐδῶ πλήττομεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν φοβερά· ἴσως συντελεῖ εἰς τοῦτο καὶ ἡ παρουσία τῆς Τάββης, ἡ ὅποια εἶνε μία γραῖα γάττα, φοβερὰ ἀνυπόφορος. Ἡ Ἑσμέα τὸναντίον εἶνε πάντοτε ἡ φιλεφροσύνη προσωποποιημένη. Ἀχ! πόσον ἤθελα νὰ ἤρχου! Περιμένομεν προσεχῶς τὸν Ἑρρίκον Χόλλυς· εἶνε ὀλίγον μεμφίμοιρος, ἀλλὰ πνευματωδέστατος. Ἐπειδὴ ὁ Ῥωμαῖος ἠρνήθη χθὲς νὰ μὰς τιμήσῃ διὰ τῆς παρουσίας του, ἡ Ἑσμέα διέταξε νὰ μὰς δώσουν τὸ τσάι εἰς τὰς τέσσαρας εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ· ταιουτοτρόπως δὲν κατώρθωσε νὰ μὰς διαφύγῃ. Ὑπῆρξε δὲ χαριέστατος· μὰς διηγήθη ὠραιότητα ἱστορίας, καὶ ἔψαλε θελκτικὰ ἰταλικά ᾠσματάκια, τὰ ὅποια μοῦ ἐνθύμισαν ὅσα ἠκούσαμεν ἄλλοτε, μὲ συνοδίαν μανδολίνου εἰς τὴν Νεάπολιν. Ἐνθυμεῖσαι; Ἐκτὸς τούτου ἰχνο-

γράφησε τὰς εἰκόνας μὰς καὶ μὰς τὰς προσέφερε· θὰ ἐπροτίμων νὰ ἐκράτει τὴν ἰδικήν μου, ἀλλ' ἐλπίζω, ὅτι ἂν θέλῃ, ἤμπορεῖ πάλιν νὰ τὴν ζωγραφίσῃ ἐκ μνήμης. Ἐνόμιζα μέχρι τοῦδε ὅτι οἱ Ἴταλοὶ εἶνε γυναικώρεσκοι· ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶνε διόλου, διόλου! Μὰς εἶπε δὲ καὶ μερικὰς ἀληθείας, διὰ τὰς ὁποίας ἡ Ἑσμέα ἐθύμωσε φοβερά. Θὰ μείνῃ ἐδῶ ἕν ἔτος. Τὸν χειμῶνα θὰ ἦνε κατάμονος· ἀλλ' ὁ χειμὼν εἶνε ἀκόμη μακρὰν. Ἡ Ἑσμέα θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κάνναν· ἔχει δὲ σκοπόν, ὡς λέγει, νὰ μεταβῆ ἐπὶ τῆς θαλαμηγού τῆς, τοῦ Γλαύκου. Μὲ προσκαλεῖ νὰ ὑπάγω μαζύ τῆς, καὶ θὰ δεχθῶ. . .

Ὁ Λέων· Ρέντσοι πρὸς τὸν Δὸν Ἐκελίνον Φερράρην.

Αἱ ἡμέραι παρέρχονται, ἀλλὰ δὲν ὁμοιάζουν, ἐξαίρετε καὶ ἀγαπητέ μου φίλε. Ἡ ἐργασία μου προχωρεῖ ὅσον ἐπιτρέπει ἡ ἀστάθεια τοῦ καιροῦ. Ἰχνογράφησα ἐξ σχεδία· περὶ τῶν ἄλλων δώδεκα δὲν ἔχω ἀκόμη ἀκριβῆ ἰδέαν. Ὅταν κλειῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, βλέπω τὸ μικρὸν μὰς χωρίον, καὶ τὰ ἐκ δρυῶν καὶ καστανεῶν δάση του, καὶ τοὺς μεγάλους του βράχους ἐκ στακτόχρου μαρμάρου ἢ ἐρυθροῦ πορφυρίτου, καὶ τοὺς ἀραβοσιτῶνάς του, καὶ τὰς στενάς του πρασιάς χειμωνικῶν καὶ τὰ κουκκία του, τὰ ὅποια διὰ πολλῶν μόλις κόπων βλαστάνουν ἐπὶ τῶν βράχων. Βλέπω τὰς ὄρκιας μὰς κορασιδὰς μελαγχροινὰς καὶ εὐσταλεῖς, μὲ τὰ πνευστιωνά τῶν στήθη ὑπὸ τὰ λινὰ τῶν περιτραχήλια, καὶ τὰς κεραμίνας τῶν στάμνους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Καὶ ἡ καρδία μου καὶ ὁ νοῦς μου πετοῦν πρὸς σὰς ὄλους. Ἀχ! πόσον ἤθελα νὰ ἐκαθήμην πλησίον σου, ὑπὸ τὸν μικρὸν σου πυλῶνα καὶ πλησίον τῶν μεγάλων σμιλάων, ὅταν ἔρχεται ἡ νύξ, ἡ ἰόχρως ἐκείνη καὶ ἀργυρὰ νύξ, ἡ τόσον καθαρὰ καὶ τόσον φαεινῆ, ὅταν αἱ λαμπυρίδες ἀκτινοβολοῦν ὡς μικρὰ ἄστρα ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν λαχάνων καὶ τῶν κολοκυνθίων. Ἄν εἶχα χρήματα νὰ ζῆσω χωρὶς νὰ σοῦ ἤμαι βάρος, δὲν θὰ ἔκαμνα ποτὲ τὴν μεγάλην ἀνοησίαν ν' ἀφήσω τὰ ἔρεμα καὶ σιωπηλὰ βουνὰ μὰς. Ἡ πολυτέλεια, ἥτις ἐδῶ μὲ περικυκλώνει μού φέρει ἐπὶ τέλους ἀηδίαν. Οἱ τάπητες αὐτοὶ, οἱ ὅποιοι πνίγουν τὸν ἦχον· οἱ ἀναριθμητοὶ ὑπηρεταί, οἱ τι-

νες προλαμβάνουν πᾶσάν σου ἀνάγκην καὶ πᾶσάν σου ἐπιθυμίαν, τὰ ἀτελείωτα γεύματα, ἀτινα ἀπαιτοῦν ὄρεξιν Γαργαντούα, τὸ αἰώνιον πανόραμα ἀργῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι διαδέχονται ὁ εἰς τὸν ἄλλον καὶ εἶνε πάντοτε ἀπαράλλακτοι, — διότι ὁ συρμός ἐπιβάλλει τὴν μονοτονίαν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του — ὅλα αὐτὰ μοῦ πειράζουσι τὰ νεῦρα. Μανδάλωσα ὅσον θέλεις τὴν θύραν σου ὑφίστασαι πάντοτε τὴν ἐπήρειαν τῶν περικυκλούντων σε. Ἡ οἰκία ἔχει τὴν ἡθικὴν τῆς ἀτμοσφαιραν, ὡς καὶ ἡ πόλις. Ἐπειτα ἐδῶ εἶνε βαρὺς ὁ ἀήρ, καὶ μὲ φαίνεται πάντοτε, ὅτι δὲν εἶμ' ἐντελῶς ἔξυπνος. Χωρὶς ἥλιον δὲν εἶμ' ἐγώ! Τὰ αἰώνια αὐτὰ σύννεφα δὲν ἔχουν τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ἰδικῶν μας θυελλωδῶν νεφελῶν, τὰς ὁποίας διασχίζει ὁ κεραυνός, διώκει ὁ ἀνεμος καὶ σωρεύει ἐπαλλήλους ὡς κορυφὰς ὑψηλῶν ὄρεων, καὶ αἱ ὁποῖαι τὴν ἐσπέραν ὅταν περᾶσῃ ἡ καταιγὶς, περιβάλλονται τόσον ζωηρὰ καὶ θαυμασίως χρώματα. Ἐδῶ τὰ νέφη ὁμοιάζουν μᾶλλον μὲ πούπουλα, καὶ παριστάνουν ὁμοιομόρφους καὶ ἀσημάντους ὄγκους τεφροχρῶ ἀτμοῦ. Ὡς πρὸς τὰς δύσεις τοῦ ἡλίου, οὐδεμίαν εἶδον ἀκόμη, ἀπ' ὅτου εἶδον τὴν Σιβιταθέκιαν ἀφανίζομένην ἐν μέσῳ τῆς φωτεινῆς ἀνταυγείας τοῦ ἑσπεριοῦ ἡλίου. Θὰ μοῦ εἶπῃς ὅτι ἔχω νοσταλγίαν. Μάλιστα, ἔχω! Δὲν μ' ἐμποδίζει ὅμως αὐτὴ νὰ ἐκτιμῶ τὴν εἰδυλικὴν ἡμερίαν τῆς χώρας· τὴν δύναμιν, τὴν γενικιότητα καὶ τὴν εὐθυμίαν τῶν κατοικῶν τῆς τὴν καθριότητα τῶν οἰκιῶν των καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῆς γεωργίας των. Ἄν κατῶρθονέ τις νὰ ἐγκλιματίσῃ μερικὰς ἀπ' αὐτὰς τὰς ιδιότητας εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἰδίως τὴν καθαριότητα, θὰ ἐγένετο ἀληθινὸς παράδεισος. Ἐν τούτοις θὰ ἤμην ἀγνώμων ἂν κεραινοῦμην διὰ τὴν ἐξορίαν μου, διότι ἔχω τὴν πολυτιμωτάτην τῶν χαρίτων· ἐργασίαν εὐχάριστον καὶ ἐνδιαφέρουσαν.

Μετὰ τινὰς ἀποπειράς συμβουλῶν καὶ ἐπεμβάσεων, τὰς ὁποίας ἀπέκρουσα ἐντονώτερον ἔσως τοῦ πρέποντος καὶ τοῦ συμφέροντος, ἡ κυρία μου ἀπεφάσισε νὰ μ' ἀφήσῃ πλήρῃ ἐλευθερίαν ἐνεργείας. Τῆς ἔγραψεν, ὑποπτέω, ὁ ἐξάδελφός της, ὅτι ἤμην πολὺ δυσμεταχειρίστος ἀνθρώπος. Εἶμ' ἐδῶ πρὸ τριῶν ἡδὴ μηνῶν, καὶ οἱ προσκεκλημένοι διαδέχονται ἀλλήλους ἐκτετατῶς ἀδιακόπως. Ἄλλ' αἱ μετ' αὐτῶν σχέσεις μου εἶνε ὡς ἂν ἦσαν εἰς τὴν σελήνην. Ἐχουν, ἢ μᾶλλον ἐκείνη ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ φέρουν τὸ τσαῖ των εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ, ὁσάκις δὲν πηγαίνουν εἰς τὸ κινήγιον ἢ εἰς τὸν περιπάτον, ἢ ὁσάκις βρέξῃ μετὰ μεσημβριῶν. Δὲν δύναιμαι, ἐννοεῖς, νὰ τὸ ἀπαγορεύσω, διότι εἶνε δικαίωμα τῆς. Ἐπειδὴ ἤκουσεν, ὅτι εἶμαι κάπως μουσικός, διέταξε κ' ἐτοποθέτησεν δι' ἐμὲ εἰς τὴν αἴθουσαν ἐν κλειδοκύμβαλον Ἑρᾶρ.

Δὲν ἦτο φυσικῶς τῷ λόγῳ, δυνατὸν ἄρνηθῶ νὰ παίξω, ὅταν ἡ Λαίδη Σάρτερος μὲ τιμᾷ διὰ τῆς περυσίας της. Ὁμολογῶ μάλιστα ὅτι αἱ τειοποιαὶ αὐταὶ εἶνε εὐάρεστος ἀντιπερισποχμός τῆς ἡμερησίας μονοτονίας, καὶ ὅτι αἰσθάνομαι ἀληθῆ στέρησιν, ὁσάκις εἶτε ἐξέρχονται ἐφιπποὶ ἢ ἐφ' ἀμάξης, ἢ παίξουσι lawn-tennis παιγνίδιον θορυβώδες καὶ ἀκατανόητον, ὡς μ' ἐφάνη ἐνῶ διηρχόμην τὴν αὐλὴν ἵνα μεταβῶ εἰς τὸν κήπον. Δὲν παραπονεῖται πλέον ὅτι βραδύναι ἡ ἐργασία μου. Ὑποπτεύω δὲ ὅτι εὐρίσκει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ βλέπῃ τὸ γυνυὸν κοινάμα χρωματιζόμενον ὡς ῥοδόν. Ἐπρόμηθεύθη μερικὰ ὠραῖα παιδία χωρικῶν, διὰ νὰ μοῦ χρησιμεύσουν ὡς πρότυπα. Εἶνε ὠραῖα ἀναντιρρήτως, ἀλλὰ τόσον μόνον. Δὲν ἔχουν ψυχὴν οἱ ὀλοστρόγγυλοι καὶ γαλανοὶ τῶν ὀφθαλμοῦ· ὡς τὸ ἀντιγράψω μόνον τὰ τορνευτὰ των σώματα καὶ τὰ παχουλὰ των μέλη. Τὸ πρόσωπόν των δὲν λέγει τίποτε· τὰ παιδία τῆς Ἰταλίας ἔχουν παράδεισον συγχρόνως καὶ κόλκισιν εἰς τοὺς παραδόξους ὀφθαλμούς των. Διατί; Διότι τὰ παιδία αὐτὰ δὲν ἔχουν ψυχὴν, καὶ ἂν εἶχαν θὰ τὴν ἐπῶλουν εὐθιγὰ διὰ τ' ἀγοράσουν ἀλατισμένον ψάρι ἢ τομάτας. Ἐχει ἐν τούτοις τὸ βλέμμα των καὶ τι ἀπερίγραπτον, τὸ ὅποιον στεροῦνται ἐδῶ τὰ παιδία τοῦ τόπου. Συμβαίνει ἄρα γε τοῦτο, διότι καὶ τὸ αἷμά μας καὶ τὸ ἔδαφός μας περιέχουσι τόσα δράμακα, ἢ μήπως διότι αἱ Ἰταλίδες μητέρες ἀποκοιμίζουσι τὰ παιδία των τραγυδοῦσαι στροφὰς τοῦ Τάσσου καὶ τοῦ Μεταστασιῦ; Αἱ Ἀγγλίδες δὲν ἀπαγγέλλουσι βεβαίως στίχους τοῦ Σακσεπείρου ἐπὶ τῆς κοιτίδος τῶν λευκῶν καὶ ῥοδίνων αὐτῶν πλασματῶν.

Μετέφρασα ἐκ τῶν προχρῶν γαλλιστὶ τὸν Τάσσον εἰς τὴν Λαίδη Σάρτερος καὶ εἰς τοὺς φίλους της. Ἡ μεταβολὴ τῆς μορφῆς βλάπτει βεβαίως πολὺ τὸν μέγαν ποιητὴν. Ἄλλὰ μερικὰ χωρὶα τοὺς ἐπροξένησαν, φαίνεται, πολλὴν ἐντύπωσιν. Ἀνεγίνωσκον στηριζόμενος εἰς ἐν τῶν προαθῶρων τῆς φυλακῆς μου—ὡς ὀνομάζουσι τὴν αἴθουσαν—, ὅθεν φαίνονται ἀπέραντοι γλασερὶ λειμῶνες καὶ κέδροι μεγάλοι. Περικυκλούμενος ἀπὸ ὠραίας γυναίκας, θὰ ὁμοιάζω, ὑποθέτω, μὲ τὸν μυθολόγον τοῦ Δεκαήμερου. Ἡ μάμμη δὲν βλέπει, ἐννοεῖται, τὰς συνεδριάσεις τῆς πολὺ εὐχαρίστως· ἀλλ' ἡ εὐχαρίστησις ἢ δυσχερέσκια τις δὲν ἔχουν σημασίαν διὰ τὴν ἐγγονὴν της, διότι ἡ Λαίδη Σάρτερος εἶνε ἐνῆλιξ, ὀρίζει τὸν ἑαυτὸν της, καὶ δὲν ὀφείλει ὑπακοὴν εἰς κανένα. Ὅλην τῆς τῆς ζωὴν θὰ ἦτο βεβαίως φοβερὰ χαϊδευμένη. Θὰ ὠνειρεύετο πάντοτε πράγματα ἀδύνατα καὶ ἀπραγματοποιήτα, καὶ θὰ εἶχε πολλὴν τὴν αὐθάδειαν καὶ ἰδιοτροπίαν. Οὐχ ἦττον νομίζω ὅτι εἶνε καλὴ φύσις· ἀλλ' αἱ κοινωνικαὶ συνήθειαι

τὴν ἐμῶρφωσαν τοιοῦτοτρόπως, ὡς τὸ σπανίως ἢ καρδία της πάλαι ὅπως ἔπρεπε νὰ πάλῃ.

Εὐρίσκειται ἐδῶ δουξί τις τοῦ Κίγγλυν, εἰς τῶν πολυαριθμῶν της ἐξαδέλφων καὶ τὸν ὅποιον ἐπιθυμοῦν ὅλοι νὰ νυμφευθῇ. Εἶνε ἀξιαγάπητος νέος· ἐκείνη τὸν ὀνομάζει Βικ καὶ τὸν πειράζει ἀδιακόπως καὶ ἀσπλαγχνῶς. Δὲν στερεῖται ἀξιοπρεπείας τινός, ὁσάκις ἡ ἐξάδελφός του ἀκοντίζει ἐναντίον του τὰ βέλη της, ἀλλὰ τῆς εἶνε πολὺ ὑποδεέστερος ὑπὸ διανοητικῆν ἐποψιν, καὶ ἂν τὸν νυμφευθῇ, θὰ τὸ κάμη βεβαίως μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ γείνη δούκισσα. Πιθανώτατα θὰ μετενόουν γρήγορα καὶ οἱ δύο, ἂν δὲν θὰ συνέβαινε καὶ τι χειρότερον. Παλὺ ἐπεθύμουν νὰ ἐδυναμην νὰ σοῦ τὴν ζωγραφίαν ἐντελῶς. Σοῦ στέλλω μίαν ἰχνογραφίαν τῆς τῆς ἔκαμνα χθὲς τὴν βράδυ, καθ' ἣν στιγμὴν ἀφίππευεν ὑποκάτω τοῦ ἀνδῆρου καὶ ὑπὸ τὰ παράθυρα τῆς αἰθούσης. Ἐξέβλεκε τὸν μικρὸν της πέτασον, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ κιγκλιδώματος καὶ μ' ἀπέτεινε ὀλίγας λέξεις. Αἱ πορφυραὶ τῶν ψυκνῶν φύλλωμα τῶν σμιλάκων, περιέβαλον τὴν κόμην τῆς ὠραίας ἀμαζόνος διὰ τοῦ θερμοῦ των φωτὸς κ' ἔδιδον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της βαθεῖαν τινὰ καὶ διαπεραστικὴν γλυκύτητα. Τὴν ἰχνογραφίαν αὐτὴν θὰ μεταχειρισθῶ ἀργότερα διὰ νὰ κάμω ὀλόκληρον καὶ μεγάλην τὴν εἰκόνα της, ἀφοῦ τελειώσω τὰς τοιχογραφίας καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Φλωρινέλλαν, ἀπορῶν ἂν εἶνε ὄνειρον ἢ ἐνθύμησις τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ διαμονῆς μου! Θὰ ἔχη βεβαίως ἕως τότε νυμφευθῇ τὸν Βικ, τοῦ ὁποίου θὰ τυραννῇ τὴν καρδίαν καὶ θὰ ἐρεθίσῃ τὸν χαρακτῆρα. Χθὲς μετὰ μεσημβριῶν ἡ Λαίδη Σάρτερος καὶ ὁ κόσμος της — διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν καθιερωμένην λέξιν — εἰσέβαλον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ. Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ τοὺς διώξω ἐκείθεν διὰ παντός. Ἡναγκάσθη λοιπὸν νὰ ἀνοίξω τὴν θύραν, καίτοι ἐναντιώθη πολὺ, τὸ ὄφλογο. Ἦσαν πολυαριθμοὶ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὁμιλοῦντες ὅλοι συγχρόνως ἀγγλικά, εἰς τρόπον ὡς τὸ ἀδύνατον ἦτο νὰ παρakoυθῆσθαι τὴν ὁμιλίαν των. Ἄ! πόσον θὰ εὐχαριστούμην ἂν ἠδύναμην νὰ τοὺς πληρῶσω μὲ τὸ ἴδιον νόημα, καὶ εἶχα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἕνα Ἰταλὸν ἐμπρὸς μου! Οἱ Ἀγγλοὶ ἀριστοκράται θέλουσι, φαίνεται, καὶ καλὰ νὰ δείξουν ὅτι εὐπρεπὲς εἶνε τὸ νὰ φέρεται τις ἀπρεπῶς. Μυλονότι ἔσπευσα νὰ ρίψω τὸ σιγάρων μου, ἅμα εἰσῆλθεν ἡ Λαίδη Σάρτερος, οἱ προσκεκλημένοι της οὐχ ἦττον ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐξηκολούθησαν νὰ καπνίζουσι. Ἐφεραν μετ' ὀλίγον τὸ τέτον. Οἱ ἄνδρες ἐρρόφησαν ἐν εἶδος φοβεροῦ ποτοῦ, συγκαίμενον ἀπὸ ῥακὶ καὶ ὕδωρ τοῦ Σέλτς· αἱ δὲ γυναῖκες κατεβρόχθισαν χιλίων εἰδῶν πλακούντια, ζυμαρικά, σακχαρωτὰ,

καρπούς καὶ ἄλλα λιχνεύματα. Ἐσυλλογιζόμεν φρίττων ὅτι εἰς τὰς ὀκτώ θὰ ἐσήμαινε τὸ γεύμα. Ἀπορῶ ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀποθνήσκουν ἀπὸ δυσπεψίας.

Ὅτε ἠδύοκησαν νὰ ἐνθυμηθῶν ὅτι ἤμην παρῶν, μοῦ ἀπέτειναν τὸν λόγον γαλλιστὶ. Ἡσθάνθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὅτι ὁ δαίμων τῆς ματαιότητος μοῦ ἔδρανε τὴν καρδίαν. Πεισιμένος δέ, ὅτι μ' ἐθεώρουν ἐπίσης ἀξίον προσοχῆς ὅσον καὶ τὰ πρόσωπα τῶν τοιχογραφιῶν μου, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν:

— Λέων, εἰς τὸ ἑλληνικὸν καφφενεῖον καὶ εἰς Παρισίους ἐνομιζέτο πάντοτε, ὅτι ἠδύνασο καὶ σὺ νὰ εἶπῃς κάτι. Λάβε λοιπὸν θάρρος καὶ προσπάθησε ν' ἀποστομώσης τοὺς χονδροκόπους αὐτοὺς ῥακοπότας. Ἡρχισα λοιπὸν γαλλικὰ ἐφαίνοντο ὅτι ἐνόουν ὅλοι των πολὺ καλά, ἐκτὸς ἐνός μόνου κυρίου, ὅστις ὀνομάζεται Λόρδος Γλοσέστερ, ἔχει τὸ ἦθος ἀρκετὰ σκαιόν, καὶ φορεῖ πάντοτε ἐν μονὸν ὑάλιον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν του. Προσπάθησα νὰ διακριθῶ καὶ τὸ κατῶρθωσα. Παρετήρησα δὲ μετ' ὀλίγον μ' εὐχαρίστησίν μου, ὅτι αἱ τρώγουσαι τὰ σακχαρωτὰ δὲν ἐπρόσεχον πλέον διόλου εἰς τοὺς πίνοντας σόδα. Διηγῆθην ἱστορίας· ἐτραγῶδησα μικρὰ ἄσματα συνοδευόμενος μὲ μανδολίνον· ἔπαιξα μίαν συμφωνίαν τοῦ Σούβερτ καὶ ἐντεμάχιον τοῦ «Μουσέως ἐν Αἰγύπτῳ». Ἀπετόλμησα ἔπειτα νὰ ἐπικρίνω τὰ ἀγγλικά ἤθη· ἐν δὲ μόνον πρᾶγμα ἐμετρίαζε τὴν εὐτυχίαν μου, ὅτι αἱ ἀκραταὶ μου εἶχαν πολὺ ἀμῶν τὸν νοῦν, ὡς τὸ νὰ αἰσθανθῶν τὸ κέντρον τῶν λόγων μου. Μόνη ἡ Λαίδη Σάρτερος ἐθύμωσε, καὶ ὑπερασπίσθη κατὰ τὰς ιδέας της τὸν τρόπον τοῦ βίου της καὶ τὰ ἀγγλικά ἔθιμα, τὰ ὅποια μ' ἐφαίνοντο ἀπαίσια διὰ τὸν ἐγωῖσμόν των. Ἄς ἦνε! Μοῦ παρουσιάσθη εὐκαιρία, τὴν ἤρπασα, καὶ, νὰ σὲ εἶπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν μὲ ἀφῆσαν οἱ ἀκραταὶ μου, εἰμὴ μόνον ὅταν ἐσήμανεν ὁ κῶδων τοῦ γεύματος. Ὀλίγον πρὶν ἀναχωρήσουν, συνῆψα ὁμιλίαν λατινιστὶ μ' ἕνα τῶν ξένων τῆς Λαίδης Σάρτερος, ὀνομαζόμενον Βέρτη, διακεκριμένον φιλόλογον καὶ καλλιτέχνην συγχρόνως. Ἐφάνη ἐκπλαγείς, καὶ μ' ἀπήντησεν εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. «Δὲν πρέπει νὰ ὁμιλῆτε λατινικὰ, ἀνεφώνησεν ἡ Λαίδη Σάρτερος, ἤξεύρετε ὅτι δὲν τὰ ἐννοοῦμεν». — «Τὰ ἐννοεῖτε, ἀπήντησα ζωηρῶς, ὅσον ἐννοῶ τὰ ἀγγλικά σας». Ἡ ἀπάντησις αὐτὴ ἐφάνη ὅτι τὴν ἐπειράζε. «Καλὸν μάθημα!» ὑπέλαθεν ὁ συνδιαλεγόμενος μετ' ἐμοῦ. Ἐλπίζω νὰ μὴ τοὺς γείνη συνήθεια νὰ παίρνουν τὸ τσαῖ των εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ. Ὁ θυμὸς εἶνε πάντοτε κακὸν πρᾶγμα. Ἐπειτα μ' ἔκαμαν νὰ χάσω τὰ τελευταῖα φῶτα τῆς ἡμέρας· καὶ εἶνε τόσον ὀλίγον φῶς εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς πλέον εὐνοϊκὰς ὥρας

της ημέρας. Χαίρε, αγαπητέ και σεβαστέ μου φίλε. Σε απάξομαι εκ καρδίας.

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὴν Λαίδη Σάρτερος.

Θὰ ἤμην πολὺ εὐτυχῆς, ἂν ἠδύναμην νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν φιλόφρονά πρόσκλησίν σου· ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχω ἐλπίδα νὰ ἐπιτύχω ἀδειαν μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, καὶ τότε δὲ ἀκόμη θὰ ἦνε τὸ πολὺ δεκαήμερος. Ὡς γνωρίζεις ἀναπληρῶ προσωρινῶς τὸν προϊστάμενόν μου, ὅστις δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τοῦ κυνηγίου πρὸ τοῦ Νοεμβρίου.

Ἐδῶ ἔχομεν ἀνυπόφορον ζέστην καὶ πληθύν. Ἐνίστοε κάμνω μερικὰς ἐκδρομὰς πρὸς ἐπίσκεψιν φίλων, πότε εἰς τὸ Φρασκάτι, πότε εἰς τὸ Τίβολι, πότε εἰς τὸ Πάλο ἢ εἰς τὸ μέγαρον Ὀδεσκάκι. Ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ τις τὸ πνιγερὸν βῆρος τοῦ καύσωνος, ἐκτός ἂν ὑπάγῃ ν' ἀναπνεύσῃ τὸν ἀέρα τοῦ βουνοῦ· ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι τόσον σφιγκτὰ δεμένος εἰς τὸ γραφεῖον, ὥστε τοιαύτη τολμηρὰ ἐπιχειρήσις μου εἶνε ἀδύνατος. Λέγεται ὅτι θὰ ἔχωμεν περιπλοκάς, καὶ αἱ βουλαὶ δυνατόν νὰ συγκληθοῦν ἀπὸ ὦραν εἰς ὦραν. Ἀλήθεια, πρὸ πολλοῦ καιροῦ δὲν μοῦ ἔκαμες λόγον περὶ τῶν τοιχογραφιῶν σου· ἡ δὲ σιωπὴ σου μοῦ φαίνεται εὐγλωττοτέρα τῶν μεγαλειτέρων ἐπαίνων. Τὸν ἐτρέλλαντες ἤδη ἐντελῶς; Ἐπιεν εἰς ἀπελπισίας τὴν γλωσσάλην, ὥστε νὰ κοιμηθῇ τὸν αἰώνιον ὕπνον ὑπὸ τοῦς σμιλλάκας τοῦ δρυμοῦ σου; Ἄν δὲν μοῦ ἀπαντήσῃς ῥητῶς καὶ σαφῶς, θὰ γράψω εἰς τὴν μάμμην σου νὰ τὴν ἐρωτήσω τί συμβαίνει.

Ἡ Λαίδη Σάρτερος πρὸς τὸν αὐτόν.

Ἐγὼ αὐτῇ, φίλτατέ μου Ἐρρίκε, ἀναλαμβάνω νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, μολονότι ἡ ἀνοησία σου δὲν ἀξίζει αὐτὴν τὴν τιμὴν. Ἡ ἀποστολή σου εἶνε εἰς ἀρίστην κατάστασιν. Οἱ τοῖχοι ἀρχίζουν νὰ καλύπτονται μὲ ἰχθυογραφήματα, καὶ εἶνε ἤδη ἀρκετὰ εὐμορφοί. Ἐχει σκοπὸν νὰ ζωγραφῆσῃ τὴν στοὰν τῆς μουσικῆς διὰ γραφίτου. Δὲν ἤξεύρω τί ἐννοεῖ διὰ τούτου· ἀλλ' ἀκολουθῶ κατὰ γράμμα τὰς παραγγελίας σου, καὶ δὲν ἀναμιγνύομαι διόλου εἰς τὴν ἐργασίαν σου. Τοῦ ἀρίνω πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας. Ἀφοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι εὕρισκε ἀνόητον καὶ ἀσχημὸν τὸ παιγνίδιον τοῦ *lawn-tennis*, δὲν ἠμπορῶ, ἐννοεῖται, νὰ τὸν καλέσω νὰ παίξῃ μαζί μου. Πότε καὶ πότε, ἀπαξ ἴσως τῆς ἐβδομάδος, μὰς τραγῶδει καμμίαν μελωδίαν ἢ μὰς ἀναγινώσκῃ μὲ πολλὴν χάριν κανὲν ἰταλικὸν ποίημα. Τραγῶδει ἀληθῶς πολὺ ὠραία. Ἀπορῶ πῶς δὲν ἐμδῆκεν εἰς τὸ θέατρον. Ὁ Βικ τὸν ἔκαμε φίλον, πρᾶγμα πολὺ παράδοξον, διότι ὀλίγας μόνον λέξεις ἠμποροῦν ν' ἀναταλλάξουν. Ἐνθυμεῖται τὰ γαλλικὰ τοῦ Βικ, τὰ γαλλικὰ τὰ ὅποια ἔμαθεν εἰς τὸ Ἔτον, καὶ τὰ ὅποια ἐνόμιζε περιφνημὰ, μολονότι μόλις

τοῦ ἐπέτρεπον νὰ ἐννοῆ τὰ φοβερὰ μελοδραμᾶτια τῶν Παρισίων καὶ νὰ παραγγέλῃ ἐν δεῖπνον εἰς τοῦ Bignon;

Κανεὶς μας δὲν τὸν ὑπέθετεν ἱκανὸν νὰ ἱππεύῃ, ὅτε, ταῖς προάλλαις, ἐνῶ εἶχαν βγάλει τὰ ἄλογα ἀπὸ τὸν σταῦλον, διὰ νὰ μὰς τὰ φέρουν, ἢ Souchong (τὴν ἐνθυμεῖσαι βέβαια) ὤρμησε πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους, ὅπου ἐκεῖνος ἔκαμνε τὸν περίπατόν του. Εἰς μίαν στιγμὴν τὴν ἐσταμάτησε καὶ τὴν ἱππεύσεν. Ἀφοῦ δὲ τὴν ἐτρέξε τρεῖς μίλλια περίπου, κ' ἐπήδησεν ἕνα πλήθος φράκτας καὶ τάρρους, κατώρθωσε νὰ τὴν ἡσυχάσῃ καὶ τὴν ἐπανάφερεν ὡς ἀρνίον, ἐνῶ ἐνομιζομεν ὅλοι, ὅτι κάπου εἶχε κρημνισθῇ.

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὴν αὐτήν.

Ὡραῖον ἄλογον διὰ γυναῖκα, ἢ Souchong! Ἀλλὰ ποῖος εἶνε ὁ ἦρω; Δὲν ἤξευρες ὅτι ὁ Βικ εἶνε ἱππεύς;

Ἡ Λαίδη Σάρτερος πρὸς τὸν αὐτόν.

Τίς ἠδύνατο νὰ ὑποβῆσθαι ὅτι ὁ Ἴταλὸς ἠξεύρει νὰ ἱππεύῃ; Ἐνόμιζα ἥτις ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἦσαν οἱ Ἴταλοὶ ἐπιτηδειότεροι τῶν Γάλλων.

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὴν αὐτήν.

Μὲ συγχωρεῖς διὰ τὸ λάθος! Ἐνόησα. Ἀλλὰ παρκατήσου, σὲ παρακαλῶ, τῶν νησιωτικῶν σου προλήψεων. Οἱ Ἴταλοὶ δὲν εἶνε καλοὶ ἱπποκόμοι, συμφωνῶ εἶνε ὅμως ἱππεῖς. Ὡς πρὸς τοὺς Γάλλους δὲ, παρηκολούθησες ποτὲ κυνήγια ἐλάφων εἰς τὸ Σαντιλύ, ἢ ἀγριοχοίρων εἰς τὰς Ἀρδένας; Μεγάλῃ καλωσύνη τοῦ Βικ νὰ ἔχῃ συμπάθειαν πρὸς τὸν δαμαστὴν τῆς Souchong!

Ἡ Λαίδη Σάρτερος πρὸς τὸν αὐτόν.

Ὁ ἥλιος φαίνεται, σ' ἔκαμε νὰ λέγῃς ἀλλ' ἀντ' ἄλλων. Ἡ Souchong διόλου δὲν ἐδαμάσθη· θέλει πάντοτε νὰ δαγκάσῃ τὸν ἱπποκόμον τῆς καὶ νὰ σπᾶσῃ μὲ τὰ λακτίσματα τὴν ἀμαζάν!

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὴν αὐτήν.

Μίαν λέξιν ἀκόμη. Θὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Κάουος ἐφέτος, ὡς συνήθως, καὶ ἢ ὄχι;

Ἡ Λαίδη Σάρτερος πρὸς τὸν αὐτόν.

Δικατὶ ὑπογεγραμμένη τὴν ἀπλῆ ἐρώτησις; Ὁχι, δὲν θὰ ὑπάγω, διότι ὁ Γ.λαϊκος ἐπισκευάζεται, καὶ θὰ τὸν χρειασθῶ τὸν χειμῶνα.

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὴν αὐτήν.

Εὐχαριστῶ! Ἐπρεπε νὰ μαντεύσω τὴν ἀπάντησίν σου. Μήπως ἔχεις σκοπὸν νὰ διακουμήσῃς καὶ τοῦ Γ.λαϊκου τὸν θάλαμον διὰ γραφίτου; Ἄν καί, ἔχω πρόχειρον τὸν ἀνθρωπον, τὸν ὅποιον ἐπρεπε νὰ σοῦ στείλω διὰ τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ. Εἶνε ἐξήκοντα ὀκτὼ ἐτῶν, ἔχει παράσημα καὶ διπλωμάτια, εἶνε καθηγητῆς, μέλος χιλίων καλλιτεχνικῶν συλλόγων καὶ ἐν συνόλῳ... ζῶον. Ἄν τὸν εἶχα στείλει, θὰ ὑπέφερον κάπως αἱ τοιχογραφίαι σου, ἀλλὰ δὲν θὰ ὑπέφερον ὁ ζωγράφος των. Αὐτὸς ὅμως

δὲν θὰ μετέφραζε βεβαίως τὸν Τάσσον, οὔτε θὰ ἔκκινε τὸν Μαζέππαν εἰς τὴν ῥάχιν τῆς Souchong. Δυστυχῶς ἡ φρόνησις ἔρχεται πάντοτε ἀργά.

Ἡ Λαίδη Σάρτερος πρὸς τὸν αὐτόν.

Ἐστειλα πρὸ μικροῦ εἰς τὰς ἐφημερίδας τοῦ μεγάλου κόσμου μίαν μικρὰν σημείωσιν, διὰ τῆς ὁποίας εἰδοποιεῖται τὸ παγκόσμιον κοινόν, ὅτι ὁ κ. Χόλλυς, ὁ τόσον γνωστὸς καὶ τόσον γενικῶς ἐκτιμώμενος, προσεβλήθη ἐκ παρρησίας ἐκτιμώμενος, κατὸ πιν σειριασῶς, τὴν ὁποίαν ἔπαθεν ἐξασκῶν τὰ διπλωματικά του καθήκοντα ἐν Ῥώμῃ.

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὸν δούκα Κίγγλιν.

Εἰς Milton Ernest.

Ἀγαπητέ μου Βικ, ἠξεύρεις πόσον εὐχομαι ὑπὲρ σοῦ, ἀλλὰ τί ἠμπορῶ νὰ κάμω; Ποτέ μου δὲν εἶχα μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐπιτροπευομένην μου, καὶ μακρόθεν δὲν ἔχω καμμίαν. Ἄν τῆς γράψω ὑπὲρ σοῦ, θὰ γείνη τοῦτο ἴσως αἰτία νὰ διατεθῇ ἀμετακλήτως ἐναντίον σου. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἔχει μεγάλην πρὸς σὲ ὑπόληψιν καὶ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ καλλιτέραν ἐκλογὴν. Καὶ ἂν ἐντελῶς λησμονηθοῦν τὰ ἐξαιρετικὰ προτερήματα, διὰ τὰ ὅποια ἡ Βελγρία στηρίζει ἐπὶ σοῦ ὅλας τῆς τὰς ἐλπίδας, ἀφ' ὅτου ἐξῆλθες ὄγδους τῆς σχολῆς τοῦ Ἔτον, ἢ χρηστότης τῆς φύσεώς σου, ἢ εὐθύτης τῶν φρονημάτων σου, ἢ προσήνεια καὶ ἡ ὁμαλότης τοῦ χαρακτήρος σου καὶ τὸ μέγα πλεονέκτημα ὅτι γνωρίζεις τὸν ἰδικόν τῆς, εἶνε δι' ἐμὲ πολὺ σπουδαιότερα ἐγγυήσις εὐτυχίας. Ἄν ὅμως αἰσθάνεσαι, ὅτι δὲν σὲ συμπαθεῖ, μὴ τῆς δώσης εὐκαιρίαν νὰ σὲ καταστήσῃ δυστυχῆ.

Ἡ Ἐσμέα εἶνε γυνή, ἡ ὁποία δύναται τὸ πᾶν νὰ κάμῃ ἂν λαλήσῃ ἢ καρδίᾳ τῆς. Ἄν ὅμως ἔχῃ πρὸς σὲ ἀπλὴν τινα φιλίαν... τότε, ἀγαπητέ μου Βικ, αὐτοκτόνησε μάλλον παρὰ νὰ καταστρέψῃς τὸ μέλλον σου, ἐκτιθέμενος εἰς αἰωνίαν ἀπογοήτευσιν, εἰς διαβρωτικὴν ζηλοτυπίαν καὶ εἰς ἀφοσίωσιν ματαίαν. Αὐτὰ εἰλικρινῶς φρονῶ, καὶ εἶσαι ἐλεύθερος νὰ κάμῃς ὅπως νομίσῃς. Ἐπιθυμῶ μόνον νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς εἰς τὴν ἐπομένην ἐρώτησιν. Ἐπταίσα ἢ ὄχι, νὰ στείλω αὐτοῦ τὸν Ῥέντσον; Μολονότι ὑπέθετα, ὅτι θὰ τὸν ἐτυράννει κάπως ὡς πρὸς τὴν ζωγραφικὴν του, ποτὲ μου δὲν ἐπαντάσθη ὅτι θὰ ἐπρόσεχεν εἰς αὐτὸν περισσότερον ἀπὸ τὸν ἱατρὸν ἢ τὸν ἐφημέριόν τῆς. Τρέμω δὲ, μὴ δὲν ἀνελογίσθη ὅσον ἐπρεπε τὸ θέλητρον ὠραίας μορφῆς καὶ τὴν δύναμιν δύο μαύρων ὀφθαλμῶν.

Ο δούξ Κίγγλιν πρὸς τὸν κ. Χόλλυς, εἰς Ῥώμῃ.

Ἐν Milton Ernest.

Ὁχι, δὲν ὑποθέτω ὅτι τρέχει τίποτε μὲ τὸν Ἴταλὸν ἐξ ὅσων ὑποπτεύεις. Ὁ ἀνθρωπος ἀ-

σχολεῖται ἀπακλειστικῶς μὲ τὴν ζωγραφικὴν του. Μοῦ ἐνέπνευσε δὲ πολλὴν συμπάθειαν. Μολονότι εἶνε εὐμορφος, δὲν εἶνε γυναικάρεσκος, οὔτε μάταιος. Ἐχει ὁ ταλαίπωρος καταπληκτικὴν ὑπερηφάνειαν, καὶ δι' αὐτὸ δὲν ζητεῖ νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὸν κύκλον του. Δὲν μοῦ φαίνεται νὰ ἔχῃ καμμίαν ἐλπίδα ἐπιτυχίας. Σὺ τὸν γνωρίζεις βεβαίως κατὰ βᾶθος. Μ' ὅσα καὶ ἂν μοῦ γράφεις, καὶ μολονότι πιστεύω ὅτι ἔχει δίκαιον, ἐπιμένω ἐν τούτοις... Θὰ δοκιμάσω.

Προδῆλως ἡ Ἐσμέα πολὺ ὀλίγον μὲ νοστιμεύεται· ἀλλὰ τέλος πάντων, ἂν δὲν νοστιμεύεται καὶ τοὺς ἄλλους, δικαί ν' ἀποθαρήνῃ; Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐκφρασθῶ ἐμπρὸς τῆς ὡς θὰ ἐπεθύμουν, οὔτε νὰ τὴν κυττάξω ὡς ὁ Ἴταλὸς ὅταν ἀναγινώσκῃ τὸν Τάσσον. Οὐχ ἤττον θὰ ἔκαμνα τὸ πᾶν δι' αὐτήν, καὶ δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ γυνὴ ὁμοίᾳ τῆς εἰς τὸν κόσμον. Ἄν ἔχῃ ἐλαττώματα, δὲν τὰ γνωρίζω. Εἶν' ἐλευθέρη, ἂν θέλῃ, νὰ μὲ μεταχειρισθῇ ὡς τὸν πηλὸν τῶν ὑποδημάτων τῆς· ἐγὼ καὶ πάλιν θὰ τὴν ἀγαπῶ διὰ βίου.

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὸν δούκα Κίγγλιν.

Ὁρθὰ λέγεις, ἀγαπητέ μου Βικ· ἀλλ' αἱ γυναῖκες ἀδιαφοροῦν διὰ τὰ ὀρθὰ ὅσον καὶ διὰ τὸν πηλὸν τῶν ὑποδημάτων των. Ἴσως μάλιστα καὶ προτιμῶσι νὰ τὰς μεταχειρίζωμεθα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Περίεργος ὄρεξις· ἀλλὰ τοιαῦται εἶνε. Ἦκουσα πολλάκις περὶ τῆς ὀξυδερκείας τοῦ ἔρωτος. Ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶνε τυφλός, ὅσον δέκα χιλιάδες τυφλοπόντικαι, καὶ μὲ φαίνεται ὅτι δὲν κάμνεις οὐ τὴν ἐξαιρέσιν. Ὁ Θεὸς μαζί σου, ἀγαπητέ μου φίλε! Ἐμπρός, καὶ προσπάθησε νὰ κερδήσῃς.

Ο δούξ Κίγγλιν πρὸς τὸν κ. Χόλλυς.

Ἐχασα! Μόλις κατεδέχθη νὰ μ' ἀκούσῃ. Ἀνεχώρῳ διὰ τὸ κυνήγιον τῶν ἐλεφάντων. Ἀνεχώρησα· γράψε μου εἰς Λονδίνον.

Ο κ. Χόλλυς πρὸς τὸν αὐτόν.

Εἶμαι καταλυπημένος. Σὲ συμβουλεύω ὅμως νὰ παραιτήσῃς τὸ εἰς Ἀφρικὴν ταξιδιόν σου καὶ τὰς θηρευτικὰς σου μαχαίρας. Πήγαινε κτλήτερα εἰς τὸ Βένδερικ ἢ εἰς τὸ Γλενλοχρή, καὶ θὰ κάμω τ' ἀδύνατα διὰ νὰ ἔλθω νὰ περᾶσω μίαν ἐβδομάδα μαζί σου.

Ο δούξ Κίγγλιν πρὸς τὸν κ. Χόλλυς. Εἰς Ῥώμῃ.

Λέσχη τῶν σωματοφυλάκων, ἐν Λονδίνω.

Λαμπρά! Οἱ ξυλοπετεινοὶ εἶνε τώρα εἰς τὸν καιρὸν των. Ὁ Ῥωμαῖος εἶν' ἐπιφοβὸς ὅσον καὶ ὁ ἱπποκόμος τῆς. Μεγάλῃ σου ἢ καλωσύνη, ὅτι δὲν μ' ἔγραψες τὸ τυπικόν: Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα; Σὲ περιμένω εἰς τὸ Γλενλοχρή.

Ο Λέων Ῥέντσος πρὸς τὸν Δὸν Ἐκκελίνον Φεβέρην.

Ἐλαθον, ἀγαπητέ μου πάτερ, τὴν ἐπιστολήν σου μὲ πολλὴν μου εὐχαρίστησιν κ' εὐγνωμοσύνην. Ἐλυπήθην πολὺ μαθὼν ὅτι ὁ υἱός

της πτωχῆς Τέσσας ἔτυχε κακὸν ἀριθμὸν. Ἡ στρατεία εἶνε σκληρὰ διὰ τοὺς ἀνδρας καὶ πολὺ σκληροτέρα διὰ τὰς μητέρας. Πᾶσα τῆς πατρὶδος εἰδήσις μ' ἐνδιαφέρει· ὅταν ἀναγινώσκω τὰ γράμματά σου, ἀκούω, μοῦ φαίνεται, τοὺς τέττιγας νὰ ψάλλουν, τοὺς ἀραβοσίτους φρίσσοντας ὑπὸ τὸν ἀνεμον, καὶ τοὺς κρωγμοὺς τῶν γλαυκῶν. Αἱ ἐπιστολαὶ σου μοῦ φέρουν ἀρώματα ἀγρίου αἰγολήματος, ἀνθους λεμονέας κ' εὐσμού προωίνης δρόσου. Ἐδῶ, ὅταν περιπατῶ εἰς τὰ ὑπόστεγα θερμοκήπια, νομίζω ὅτι εὐρίσκομαι εἰς τὰς ἰταλικὰς πεδιάδας κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἰουνιτικοῦ ἡλίου. Ἡ Λαίδη Σάρτερος εἶνε τόρα σχεδὸν μόνη εἰς τὸν πύργον της. Ὅλοι της οἱ ξένοι ἀνεχώρησαν, ἐκτὸς μιᾶς χαριστάτης νεάνιδος, τῆς Λαίδης Ἑρμιόνης καὶ τῆς σοβαρᾶς μάμμης. Ὁ περίφημος δούξ ἀπελύθη, φαίνεται, καθὼς λέγει τοῦλάχιστον ὁ ἀρχικηπουρός, ἐκεῖνος ὅστις ὀμιλεῖ κατὰ τὰ γαλλικὰ. Εἶμαι ἐντελῶς εὐνοούμενός σου, ἀφότου τοῦ ἔδειξα πῶς κατώρθωσες νὰ θεραπεύσῃς τὰς ἀμπέλους σου ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν ὀνομαζόμεν κρυπτόμειαν, καὶ ἥτις προσέβαλεν ἐδῶ τὰ κλήματα τῶν θερμοκηπίων. Ἡ ἀναχώρησις τοῦ νέου δουκὸς εἶνε ἡδὴ γεγονός τετελεσμένον. Πρὸς ἐμὲ ἐφέρθη ὡς ἀληθῆς εὐγενής, ἀλλὰ δὲν ἦτο καθόλου διὰ τὴν Λαίδη Σάρτερος· τὸν ἐτυράννει, τὸν ἐπερίπαιζε, τὸν μετεχειρίζετο ὡς ἀνόητον — ἀδικῶς, μολονότι ὁ δούξ ἔχει τὸ ἦθος ἀδέξιον, καὶ ὀμιλεῖ τὴν πρόστυχον ἐκείνην γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν συνειθίζουσ σήμερον οἱ νέοι τοῦ συρμοῦ, κατ' ὅσον τοῦλάχιστον ἠδυνήθησαν νὰ κρίνω ἀπ' ὅσους εἶδα ἐδῶ. Ἡ Λαίδη Σάρτερος καὶ ἡ Λαίδη Ἑρμιόνη ἐξακολουθοῦν νὰ πίνουν τὸ τσαϊ τῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ. Ἀρχίζουσ δὲ τῆ ἀληθεία, νὰ ἐνοοῦν πολὺ καλὰ τὸν Τάσον. Ἡ Λαίδη Σάρτερος ἔχει θαυμασίαν φωνὴν μεσοψιφώνου, ἀλλ' ἡ μέθοδός της εἶνε δυστυχῶς πολὺ ἑλλιπής. Δέχεται τὰς παρατηρήσεις μου μὲ πολλὴν εὐμένειαν· τὴν διδάσκω δὲ συγχρόνως τὸ μανδολίνον. Τὰ μαθήματά μας ὅμως θὰ παύσουν ἐντὸς ὀλίγου, διότι σκοπεύει μετ' ὀλίγας ἡμέρας νὰ μεταβῇ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν φιλικῶν της πύργων. Αἱ ἐπισκέψεις αὐταί, λέγει, τῆς εἶνε πολὺ πληκτικαί. Ἡ ἐπαχὴ τῶν κυνηγιῶν εἰς τὴν Σκωτίαν ἤρχισεν ἡδὴ, φαίνεται, καὶ θ' ἀρχίσῃ ἀπ' ἐκεῖ. Οἱ ἀνδρες, ὡς λέγει, ἀφοῦ κυνηγήσουν ὄλην τὴν ἡμέραν, καταντοῦν τὸ βραδύ ἀπὸ τὴν κούρασιν ἀρνία ἢ λίθοι. Οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ μεγάλου κόσμου μοῦ φαίνονται ὅτι γίνονται μόνοι τῶν δούλων καθηκόντων ὀχληροτάτων. Μολονότι δὲ κηρύττουν ἀνυπόφορον τὸν τρόπον τοῦ βίου τῶν, ἐξακολουθοῦν ἐν τούτοις τὸν ἴδιον δρόμον. Ἄν ἤμην εἰς ἐξ αὐτῶν, θὰ τοὺς ἐξέπληττα βεβαίως διὰ τῆς ἀνεξαρτησίας μου.

Θὰ μὲ ὑποχρέωσῃς πολὺ νὰ μοῦ στειλῆς ἐν μέγα λεύκωμα μὲ ἰχνογραφήματα, τὰ ὅποια ἔκαμα ὅταν ἤμην πολὺ νέος, πρὸς διακόσμησιν τοῦ Morgante Maggiore. Ἡ Λαίδη Σάρτερος ἐπιθυμεῖ νὰ τὰ ἴδῃ· τὸ ποίημα, τὸ ὅποιον τῆς διηγήθη, μὲ ἀποκοπᾶς ἐννοεῖται, τὴν διεσκέδασε πολὺ. Τῆς εἶπα, ὅτι οἱ χωρικοὶ μας μορφῶνουν δράματα ἐκ τῶν παλαιῶν αὐτῶν ποιημάτων, καὶ τὰ παίζουσ ἐπάνω εἰς τὰ βουνά μας μὲ μόνας τὰς φυσικὰς κύβω σκηνογραφίας. Κινεῖ τις εὐκολὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Λαίδης Σάρτερος, ἰδίως ὅταν ἀποτείνεται εἰς τὴν φαντασίαν της. Ἐχει πνεῦμα, ἀλλὰ τὸ σπαταλεῖ εἰς μάτην. Μὲ συγκινεῖ πολὺ, τὸ ὁμολογῶ, ἡ μεταβολὴ της ἀπ' ἡς ἡμέρας τόσον δικαίως μ' ἐπείραξε διὰ τὸ ζήτημα τοῦ φράκου· τόρα εἶνε εὐγενεστάτη καὶ πολὺ προσηνὴς μαζί μου. Δὲν δύναται, βεβαίως, νὰ παρατήσῃ ἐντελῶς κατὰ τὴν ἀπότομον, τὸ ὅποιον ἔχουσ συνήθως οἱ τρόποι της, ἀλλὰ τοῦλάχιστον προσπαθεῖ νὰ κρατηθῇ. Ἀκούει μὲ ὑπομονὴν μερικὰς ἀληθείας, τὰς ὁποίας τολμῶ καὶ τῆς λέγω, καὶ φαίνεται ἐντροπευμένη διὰ τὴν ἀμάθειάν της, προκειμένου περὶ φιλολογίας ἢ τέχνης. Ἄλλοτε ὑπερηφανεύετό δι' αὐτὴν τὴν ἀμάθειαν. Ἡ ἀνατροπὴ της θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ κακομελετημένη. Μοῦ διηγήθη ἐν τούτοις, ὅτι ἀπὸ τεσσάρων μέχρι δεκαεπτὰ ἐτῶν ἔμεινε εἰς τὰς χεῖρας μιᾶς διεθνοῦς παιδαγωγοῦ, ἥτις τὴν παρεγέμισε κατὰ γράμμα μὲ παντὸς εἶδους ἀσυναρτήτους γνώσεις. Ὅτε συνεπλήρωσε τὸ δέκατον ἔβδομον ἔτος καὶ ἐτελείωσε τὰς σπουδὰς της, ὑπῆγεν εἰς τὸν κόσμον· τοῦτο δὲ συνέβη πρὸ πέντε ἐτῶν. Ἀκούει μὲ πολλὴν προσοχὴν ὅτι τῆς διηγοῦμαι περὶ τῆς πολυμαθείας σου καὶ τῆς ἀπείρου ἀγαθότητός σου, περὶ τῆς στέγης σου, τὴν ὁποίαν μοῦ κατέστησες τόσον προσφιλῆ, καὶ περὶ τῆς χαριτωμένης ἀγροτικῆς σου οἰκίας, ὅπου ἡ γραῖα Μάρθα μ' ἐμάλωνεν ὁσάκις ἄφαινα τὰς ὀρνίθας νὰ τρέχουσ εἰς τὰς πρασιάς καὶ τὰς κίχλας νὰ κλέπτουσ τὰς ελαίας. Πότε θὰ ἐπανίδω τὸ ἀγαπητὸν μικρὸν σου πρεσβυτέριον μὲ τοὺς λευκοὺς ἀσβεστωμένους τοίχους του; Ζωγραφίζω τόρα τὸν Ὑλαν συρόμενον ἐντὸς τῶν ὑδάτων ὑπὸ τῶν νυμφῶν. Δὲν εὐρήκα πρότυπον διὰ τὸν Ὑλαν κατέρυγα λοιπὸν εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου, κ' ἐνθυμήθη τὸς μελαγχρονοὺς καὶ τόσον εὐσώμους νέους μας, ὅταν βυθίζονται καὶ ἀλείουσ εἰς τοὺς ρύακας τῶν βουνῶν μας. Τὴν Ἰταλίαν ἐπίσης συλλογίζομαι, ὁσάκις πρόκειται νὰ ζωγραφίσω νυκτερινὴν τινὰ σκηνήν, ἀπὸ τὰς ὥραις ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ἀγαποῦν οἱ ναῦται. Ἐδῶ, ὅταν ἀνατέλλῃ ἡ σελήνη, φαίνεται ὡς νὰ θέλῃ νὰ κρυβῇ. Τὰ ἀστρα, ὁσάκις φαίνονται, — καὶ τοῦτο συμβαίνει δύο νύκτας εἰς πέντε — εἶνε μικρὰ καὶ

ὀχρὰ. Ἄχ! πότε θὰ ἴδω πάλιν τὴν Ἀφροδίτην νὰ λάμπῃ, μὲ τὸ διαφανές της φῶς, εἰς τὸ σκοτεινὸν μέτωπον τοῦ Σωράκτου ἢ ἐπὶ τῶν χιόνων τῆς Λεονέσσας;

Ὁ Δὸν Ἐκκελίνος Φεβέρης πρὸς τὸν Λέοντα Ῥέντσον.

Σοῦ στέλλω τὸ βιβλίον, τὸ ὅποιον μ' ἐζήτησες, ἀγαπητέ μου υἱέ, κ' ἐλπίζω νὰ τὸ λάβῃς ταχέως. Εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς, βλέπων ποῖαν θέσιν ἔχουσ πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν σου ἡ ταπεινὴ μας κατοικία καὶ τὸ μικρὸν χωρίον μας. Εἰς κανὲν μέρος, ἀγαπητέ μου υἱέ, δὲν θὰ ἔχῃς τὴν ὑποδοχὴν, ἥτις σὲ περιμένει ἐδῶ. Ὅταν οἱ πόδες σου πατήσουσ πάλιν τὰς στενάς ἀτραπούς τῶν βουνῶν μας, ἔσο βέβαιος, ὅτι θὰ μᾶς φέρῃς πάλιν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν. Ἡ Μάρθα γηράσκει, ἀλλ' ὄχι τόσον, μὲ ἐπιφορτίζει νὰ σοῦ εἰπῶ, ὥστε νὰ μὴ σὲ ἀγαπᾷ πάντοτε. Συγχώρησόν μου τόρα νὰ σοῦ ἀποτείνω καὶ μερικὰς παρατηρήσεις. Ἡ κυρία, ἥτις σὲ ξενίζει, σοῦ ἐμπνέει ἐνδιαφέρον πολὺ φυσικόν· πρόσεξε μόνον, μὴ γείνη ζωηρότερον τοῦ δέοντος. Τὰ μαθήματα τῆς μουσικῆς καὶ αἱ ἀναγνώσεις τῶν ποιητῶν μας μ' ἀνησυχοῦν ἀπῶς, τὸ ὁμολογῶ. Δὲν εἶνε ἀμφιβολία ὅτι αὐτὰ εὐχαριστοῦν τὴν μεγάλην αὐτὴν κυρίαν ὅσον καὶ σὲ. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶνε μεγάλη κυρία, σὺ δὲ εἶσαι ὑπερήφανος καὶ πτωχός, ἡ οἰκειότης αὐτῆ δὲν εἶνε ἀκίνδυνος. Συγχώρησόν με διὰ τὴν παρατήρησιν, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι τοὺς φόβους μου προκαλεῖ ἡ φρόνησις τῆς μεγάλης μου ἀγάπης. Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογῆσῃ.

Ὁ Λέων Ῥέντσος πρὸς τὸν Δὸν Ἐκκελίνον Φεβέρην.

Ἐξαίρετε καὶ ἀγαπητέ μου πάτερ, μὴ ἀνησυχῆς. Ἡξέυρω νὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ἡ ὑπερηφάνεια, ὅσον ἀδικαιολόγητος καὶ ἂν ἦνε εἰς ἀνθρωπὸν τοῦ γένους μου, εἶνε πάντοτε ἠθικὴ δύναμις. Ἡ οἰκοδόμοισά μου εἶνε, τ' ὁμολογῶ, θελκτικὴ καὶ μοῦ ἐμπνέει ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ λόγος τούτου εἶνε ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν ὁρατῶν ἐλαττωμάτων της καὶ τῶν μεγάλων προτερημάτων τῆς καρδίας της, μεταξὺ τοῦ φοβεροῦ της, καίτοι ἀνεπιγνώστου, ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς εὐγενείας τῆς εὐαισθητοῦ φύσεώς της. Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἀντιφάσεις τὴν καθιστοῦν περιεργότατον ψυχολογικὸν πρόβλημα· τοῦτο φαίνεται ἀφρημένον ἀπῶς καὶ φιλοσοφικόν, ἀλλ' ἀληθῶς οὐδὲν ἄλλο μ' ἐνδιαφέρει πράγματι ἢ ἡ περιπλοκὴ αὐτῆ φύσις. Ἐν τούτοις τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ τῆς σπουδῆς θὰ μοῦ λείψῃ ἐντὸς ὀλίγου, διότι, ὡς σοῦ ἔγραψον, φεύγει ταχέως. Δὲν εἶνε μάλιστα βέβαιον, ἂν θὰ ἐπιστρέψῃ πρὶν μεταβῆ εἰς Κάνναν, δηλαδὴ πρὸ τοῦ χειμῶνος. Εἶνε συνήθεια εἰς τὴν Ἀγγλίαν νὰ τρέχουσ ἀπὸ πύργον εἰς πύργον ὅλον τὸ φθινόπωρον. Εὐρίσκεται τις τοιοῦτοτρόπως διαρκῶς ἐπὶ τῆς

σκηνῆς, ὡς ἐπὶ ἀληθινοῦ θεάτρου. Ἐνδυμασίαι ἀτελείωτοι, καὶ γεύματα καὶ διασκεδάσεις καὶ φλυαρίαι παντὸς εἶδους. Εὐκόλως ἐννοεῖται, ἐξ ὅσων λέγει περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ ἡ Λαίδη Σάρτερος, ὅτι οὐδὲν αὐτοῦ κενότερον· καὶ ὁμῶς μὲ βεβαίως, ὅτι ἔχει καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ πολλὰς τὸ θέλητρον της, καὶ ὅτι, ἅμα κανεὶς τὴν ἀρχίσῃ, δὲν ἔμπορεῖ πλέοννὰ ζῆσθ' ἄλλως. Εὐτυχῶς εἶμαι ἐξησφαλισμένος, ὅτι ζῶν τῶν τοιαύτην δὲν θὰ ζήσω ποτέ μου. Ἐσο ἡσυχος λοιπὸν ὡς πρὸς τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους θὰ διέτρεχα. Ὅπως ἤδη σοῦ τὸ εἶπα, μὲ προφυλάττει τριπλοῦς θώραξ: ἡ πτωχεία μου, ἡ τέχνη μου, καὶ ἡ ὑπερηφάνειά μου. Κατὰ τὴν εἰς Παρισίους διαμονὴν μου ἠγάπησα μίαν γυναῖκα· σοῦ ἐξεμυστηρεύθη τὸ πρᾶγμα μίαν θερινὴν ἐσπέραν, καθήμενος εἰς τὴν θύραν σου, ἐνῶ ὁ χρυσοῦς δίσκος τῆς σελήνης ἔλαμπεν εὐρύς διὰ μέσου τῶν φλεγόμενων νεφελῶν τῆς δύσεως. Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἀπέθανε, καὶ, τὸ λυπρότερον, δὲν ἦτο ἀξία τοῦ πάθους τὸ ὅποιον μοῦ ἐνέπνευσεν. Ἐθεραπεύθη διὰ πολὺν καιρὸν ἀπὸ ἔρωτα καὶ ἀπὸ τρέλλαν. Θὰ μείνω μόνος, ὡς ἐρημίτης, κατ' ὅλον τὸ ἀνεμῶδες φθινόπωρον καὶ τὸν σκυθρωπὸν χειμῶνα τοῦ τόπου τούτου. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχω ἀκετὸν φῶς νὰ ζωγραφίζω, καὶ δὲν μὲ μέλει. Σχεδιάζω τόρα τὴν ταφὴν τῆς Δάφνης. Δὲν εὐρίσκα προτύπον ἐν μέσῳ τῶν χονδρῶν αὐτῶν καὶ ποδαλγῶν γεωργῶν. Ἄλλ' ἐνθυμοῦμαι σώματα τόσον εὐσταλῆ, τόσον εὐκίνητα, τόσον χαριέντα, ὥραϊα μελαγχροινὰ πρόσωπα, ἀμάξια συρόμενα ὑπὸ βοῶν μετὰ τὸ θέρος, χοροὺς ρυθμικοὺς ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ἐλαιῶνων, νέους γυμνοὺς, λιγυροὺς ὡς κάλαμος, ἀντλοῦντας ὕδωρ διὰ τοῦ γερανοῦ, ὡς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Δάφνης. Πόσα πράγματα ἔχουσ ἀκόμη τὰ ἴδια ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Θεοκρίτου! Ναί, ἀγαπητέ μου καὶ εξαίρετε φίλε, ἔσο πεπεισμένος ὅτι ἡ καρδία μου εἶνε τόσον γεμάτη ἀπὸ Ἰταλίαν, ὥστε ἀδύνατον εἶνε νὰ τρελλαθῇ ἄλλου. Ἐπειτα, πίστευσε καὶ τοῦτο: ἂν ἡ Λαίδη Σάρτερος μὲ ὑπολήπτεται κατὰ περισσώτερον ἀπὸ τὸν οἰκονόμον της, δὲν μὲ θεωρεῖ ὅμως ἀνώτερον γραμματέως ἢ καθηγητοῦ· ἴσως τὸ πολὺ πολὺ μὲ ὑπολαμβάνει ὅμοιον πρὸς τὸν Ῥίτσιον¹, εἰς ὃν μάλιστα θὰ κατεδέχτο ἡ ἀλαζὼν αὐτῆ βασιλισσα νὰ ῥίψῃ τὸ χειρόκτιόν της ἢ ἐν βλέμμα οἴκτου. Ἐγὼ οὔτε χειρόκτιον θέλω, οὔτε οἴκτον. Θὰ ἤμην ἀπλῶς εὐχαριστημένος, ἂν, ὅταν τελειώσῃ ἡ αἴθουσα τοῦ χοροῦ, μειδιάσῃ καὶ μοῦ εἴπῃ: A rivederci (ἀναδλεπόμεθα), καλέ μου καὶ ἀγαπητέ φίλε!

[Ἐστὶαι συνέχεια].

¹ Ὑπανιγμὸς τοῦ γνωστοῦ ἰταλοῦ εὐνοουμένου τῆς Μαρίας Στουαρτίδος. Σ. τ. Μ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ

κατά τὸ 1883

Συντάξις καὶ τίτλος: ἰδί. σελ. 91.

Ἡ σατυρική ἐφημερίς δὲν εἶναι πρᾶγμα ὁ-
λως διόλου νέον ἐν Ἑλλάδι. Ὁ Ἀλέξανδρος
Σούτσος, οὐτινος τὰ πρῶτα ἔργα ἦσαν πολιτι-
καὶ σάτυροι, ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1836 εἰς πεζὸν
καὶ εἰς ἔμμετρον λόγον ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ Ἑλ-
ληνική πλάστιγγὲ ἐφημερίδα περιέχουσαν τινα
τῶν ἀρίστων προϊόντων τοῦ διασήμεου τούτου
ποιητοῦ. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἕτερος ποιητής,
ὁ κ. Θ. Ὀρφανίδης, διέπρεψεν εἰς τὸ αὐτὸ εἶ-
δος ἐν ταῖς στήλαις τοῦ Τοξότου. Ἀλλὰ, δι'
ἀμφοτέρων τῶν φύλλων οἱ δύο οὗτοι ποιητὰὶ
δὲν ἐστοχάζοντο εἰ μὴ τῶν δημοσίων πραγμά-
των. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἐξέκλινον εἰς προσωπικό-
τητας δὲν ἐξήρχοντο τῆς πολιτικῆς. Οἱ σατυ-
ρικοί ἐφημεριδογράφοι τῶν ἡμερῶν μας ἐνόμι-
σαν ὅτι δύνανται, καὶ ὅτι τοῖς εἶναι ἐπιτετραμ-
μένον νὰ εὐρύνωσι τὸν κύκλον τῆς ἐπιθετικό-
τητός των. Τὸ ἰδιωτεῦον ἄτομον, ἡ οἰκογένεια
καθίσταται ὑπ' αὐτῶν ἀντικείμενον σχολίων,
ἄτινα οὐδαμῶς διακρίνονται ἐπὶ ἄκρᾳ πάντοτε
λεπτότητι. Ἐπιζητοῦσι τὸ σκάνδαλον, ἐνίοτε
μάλιστα τὸ ἐφευρίσκουσιν. Ἐδικαιοῦτό τις νὰ
ὑποθέσῃ, ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ἐπροόδευσεν ἀρκούν-
τως ἀκόμη ὡς πρὸς τὸν πολιτισμόν, ὅπως ἔχη
τοιοῦτου εἶδους τύπον. Ἀλλὰ τὸ κακὸν παρά-
δειγμα εἶναι μεταδοτικόν. Αἱ Ἀθηναίαι γίνονται
βαθμηδὸν πρωτεύουσα ὁμοίᾳ πρὸς πάσας τὰς
ἄλλας, εὐρίσκει δὲ τις ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦδε πᾶν
ὅ, τι εὐρίσκει ἄλλαχοῦ. Δυστυχῶς δὲν εἶναι εὐ-
καλον εἰς τοὺς μιμουμένους ἢ εἰσάγοντας τὰ
ξένα, νὰ θέτωσι τὴν χεῖρα πάντοτε ἐπὶ τοῦ ἀ-
ρίστου πρὸς μιμησιν. Ἡ σύγχρονος τῆς Γαλ-
λικῆς φιλολογίᾳ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐν γένει, ἰδίᾳ
δ' ἐν Ἀθῆναις, δὲν ἀντιπροσωπεύεται οὔτε διὰ
τῶν καλλίστων πάντοτε μυθιστοριῶν, οὔτε διὰ
τῶν ἀσπιλωτέρων δραμάτων. Εἶναι ἀνάγκη νὰ
προσθέσωμεν, ὅτι συμβαίνει τὸ αὐτὸ ὡς πρὸς
τὰς ἐφημερίδας, καὶ ὅτι δὲν ἔχει τις νὰ ζητή-
σῃ πολὺ μακρὰν ἡμῶν, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὰ
πρότυπα τινῶν ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος φύλλων;

Τὰ σατυρικά ταῦτα δημοσιεύματα δὲν εἶναι
πάντα χωρὶς ἀξίας. Ἀπ' ἐναντίας τινὰ, μετὰ
μέτρου καὶ πνεύματος γραφόμενα, τιμῶσι τοὺς
ἐκυτῶν συντάκτας. Μεταξὺ ἄλλων δυνάμεθα
νὰ σημειώσωμεν τὸν Ἀσμοδαῖον, οὐτινος αἱ
γελοιογραφίαι εἶναι συνεχῶς τόσο πνευματώ-
δεις, ὅσον καὶ λεπτῶς ἐκτετελεσμέναι. Ἐτέρα
ἐφημερίς, τὸ Μὴ χάρεσαι, ἀποβαλοῦσα μικρὸν
κατὰ μικρὸν τοὺς κωδωνίσκους, τοὺς χρησιμεύ-
σαντας κατ' ἀρχὰς πρὸς ἐπίσπασιν τῆς προσο-

1. Ὁ Ἑλληνικὸς ποιητικὸς κώδιξ παρέχει ἀρκετὴν
ἀπᾶλειαν ἐναντίον τῶν καταχρήσεων τούτων. Ἡ δυσ-
φήμησις δὲν ἀφίνεται ἀτιμώρητος ὑπὸ τοῦ νόμου ἄλλὰ
παρομοίας φύσεως δίκαι εἶναι σπάνια.

χῆς τοῦ δημοσίου, τείνει εἰς τὸ νὰ καταστῇ
σοβαρὸν φύλλον. Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἰδρυθεῖσα
ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω ἐκκεντρικὸν τίτλον, (ὅστις
εἶναι συνήθης ἔκφρασις, ἀποδοθεῖσα τῷ Κομ-
μουδούρῳ, ὡς περιληπτικὴ τῆς πολιτικῆς αὐ-
τοῦ), ἔσπευσε ν' ἀρκιρέσῃ ἀπὸ τὰς προμετωπί-
δας αὐτῆς τὴν γελοιογραφίαν τοῦ διαπρεποῦς
ἀνδρός, ὅτε ἠγωνίζετο κατὰ τῆς νόσου, ὑφ' ἣν
ἐπέπρωτο νὰ ὑποκύψῃ. Ἀλλ' ἐὰν ἡ γελοιογρα-
φία ἐξέλιπεν, ὁ τίτλος τῆ ἀπομένει. Εὐχό-
μεθα, ὅπως οἱ συντάκται τῆς λάθωσι τὸ θάρρος
νὰ μεταβάλλωσι καὶ τοῦτον, ἀνυψούμενοι μᾶλ-
λον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ὑπόληψιν τῆς σπου-
δαίας μερίδος τῶν πολυαριθμῶν ἀναγνω-
στῶν των.

Ἄλλη ἐφημερίς ὡσαύτως λίαν διαδεδομένη,
ὁ Ραμπαγάς, ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ δράματος
τοῦ κ. Sardou, τὸ ὅποιον μετεφράσθη εἰς τὴν
ἐλληνικὴν σχεδὸν ἅμα διδασχθὲν ἐν Παρισίοις.

Μικρὸν ἔργον θὰ ἦτο νὰ ἐπιθεωρήσῃ τις πᾶν-
τα τὰ σατυρικά φύλλα. Αὐτὰ τὰ ὀνόματα με-
ρικῶν ἐξ αὐτῶν δεικνύουν, ὅτι προτιμότερον εἶ-
ναι νὰ μὴ ἐνασχολῆται τις ἄγαν περὶ αὐτὰ.
Ἡ ἐπιτυχία τινῶν ἐκ τῶν ἐφημερίδων τούτων
διήγειρε τὸν συναγωνισμόν. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἐ-
δόθη εἰς τὸν καθέναν νὰ ἔχη τὸ πνεῦμα πρόχει-
ρον. Οἱ προσπαθοῦντες ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ἑλ-
λειψιν αὐτοῦ περιπίπτουσιν ἐνίοτε εἰς βωμολο-
χίας ἢ ἀσεμνολογίας καὶ—κατὰ δυστυχίαν—
πανταχοῦ ὑπάρχει μερὶς τις τοῦ δημοσίου δια-
τεθειμένη νὰ ζητῇ τὴν εὐχαριστήσιν τῆς εἰς
τὰ τοιαῦτα. Τὸ παρήγορον εἶναι, ὅτι αἱ πλεῖ-
σται τῶν μὴ καλῶν δημοσιεύσεων τοῦ τοιοῦ-
του εἶδους εἶναι βραχυβίαι. Εὐχῆς ἔργον θὰ
ἦτο νὰ καταστῇ καὶ ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν ἐπὶ
μᾶλλον καὶ μᾶλλον δυσχερεστέρα.

Ὁπωσδήποτε εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι ὁ σα-
τυρικός τύπος ἔλαβεν ἐν Ἑλλάδι μεγάλας δια-
στάσεις. Ἐὰν αἱ πληροφορίες μου εἶναι ἀκρι-
βεῖς, ἢ ἐν συνόλῳ κυκλοφορία τῶν ἐφημερίδων
τούτων δὲν ὑπολείπεται διόλου τῆς τῶν σπου-
δαίων πολιτικῶν φύλλων. Δὲν ἠδύνατό τις ἄ-
ρᾳ γε νὰ ζητήσῃ τοὺς λόγους τῆς ἐπιτυχίας
αὐτῶν καὶ ἐν τούτῳ: ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα
φύλλα, ἐξαιρέσει ὀλιγίστων, γράφονται εἰς τὴν
λαλουμένην; Οἱ συντάκται των δὲν μεταχει-
ρίζονται παρὰ μόνον τὴν δημώδη ἐλληνικὴν
γλῶσσαν. Ἀληθῶς εἰπεῖν δὲν τὴν γράφουσι
πάντες ὡς ἀριστα, καὶ εὐκόλως διαβλέπει τις
ὅτι ἐξέλεξαν τὴν ὁδὸν ταύτην οὐχὶ χάριν φι-
λολογικῶν πεποιθήσεων, ἀλλ' ἀπλῶς, διότι
τοῖς συμφέρει νὰ προσελκύωσι τὸ δημόσιον, λα-
λοῦντες πρὸς αὐτὸ τὴν ἰδίαν του γλῶσσαν.
Τοῦτο θεωροῦμεν ὡς ἐνδειξιν, τῆς ἰσχυρᾶς ζω-
τικότητος τῆς λαλουμένης ἐλληνικῆς γλῶσ-
σης, ἐνδειξιν ἣτις μοὶ φαίνεται κεκτημένη με-
γάλην σημασίαν.

Δύσκολον θὰ ἦτο νὰ εἶπῃ τις εἰς ποίαν γλῶσ-
σαν γράφεται ὁ Κόρακας, σατυρική τῆς Λα-
ρίσσης ἐφημερίς, κρίνων ἐκ τοῦ ἀνὰ χεῖρας μου
ἀριθμοῦ τῆς 1ης Ἀπριλίου. Ὁ ἐκδότης ἠθέλησε
νὰ σκανδαλίσῃ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ, διὰ
τῆς ἐκτυπώσεως χαρακτῆρων τοῦ ἀλφαβήτου,
κατὰ τύχην στοιχειοθετημένων. Μόνον ἡ ἀ-
κροστιχίς τοῦ πρώτου τεμαχίου, τὸ ὅποιον εἶ-
ναι δῆθεν ἔμμετρον, παρέχει τὴν λύσιν τοῦ αἰ-
νίγματος.

Τὰ σατυρικά φύλλα, πάντα ἐν γένει, περιέ-
χουν πρὸς τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ στίχους. Ἀλλὰ
πρὸ μικροῦ ἐξεδόθη ἐφημερίς συντασσομένη εἰς
στίχους ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, μὴ ἐξαιρου-
μένου τοῦ τίτλου, μηδὲ τῆς τοῦ τυπογράφου
διευθύνσεως. Εἶναι ἔργον ποιητοῦ πνευματώ-
δους καὶ ἀνεξάντλητου τὴν εὐχέριαν. Εὐχό-
μεθα ὅπως ἡ εὐχέριά του ἀντιστῇ νικηφόρος
εἰς τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν τῆς καθ' ἐβδόμαδα
δημοσιεύσεως, ἂν καὶ αὐτὸς ὁ κ. Σουρῆς μᾶς
ἐπληροφόρησε:

«Πῶς διὰ στίχους μηχανὴ δὲν βρέθηκεν ἀκόμη».
Ὁ κ. Σουρῆς ἔδωκεν εἰς τὴν ἐφημερίδα του
τὸν ἐκφραστικὸν τίτλον: ὁ Ρωμῆς, ὄνομα τὸ
ὅποιον μᾶς φαίνεται δεόμενον ἐπεξηγήσεως:

Ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Ἀνατολῆς, γεννημένη
πράγματι ἐλληνική, οὐχ ἦττον εἶχετο ἀδικαι-
πτως καὶ πιστῶς τῆς Ῥωμαϊκῆς παραδόσεως.
Οἱ αὐτοκράτορες οὐδέποτε κατέλιπον τὴν προσ-
ωνυμίαν: Βασιλεῖς Ῥωμαίων. Ἡ πρωτεύου-
σα, παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς, ἐτήρησε
καὶ τὸ τῆς Νέας Ῥώμης. Οἱ κάτοικοι ἐθεω-
ροῦντο καὶ ἐκαλοῦντο Ῥωμαῖοι. Ἡ τουρκικὴ
κατάκτησις διέκοψε μὲν διὰ παντός τὰς ἱστο-
ρικὰς ταύτας ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς διαδοχῆς τῆς
Ῥώμης, ἐπαγίωσεν ὅμως ἀπ' ἐτέρου τὴν ἰδέαν
τῆς μετατροπῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς Ῥωμαίους.
Ῥόμῃ τουρκιστὶ σημαίνει Ἑλληνας ἀκριβῶς, ὅ-
πως διὰ τοὺς Ἑλληνας ἀστῶς τὸ ὄνομα Ῥω-
μαῖος (ἢ κατὰ συνίχθιν Ῥωμῆος) ἐσήμαινε
τὴν ἐλληνικὴν ἐθνότητα καὶ συγχρόνως τὸ ὀρ-
θόδοξον θρησκεῦμα. Τόσον δὲ μετεβλήθη ἡ ἀρ-
χικὴ σημασία τῆς λέξεως, ὥστε οἱ τοῦ καθο-
λικοῦ θρησκείματος Ἑλληνας δὲν συνυπονοῶν-
ται ἀλλ' ἐκαλοῦντο πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τῶν
ὀρθοδόξων ὁμοεθνῶν των, Ἀσῆροι ἢ Ἀσῆκοι ἢ
καὶ Φράγκοι. Μόνον οἱ κατὰ τε τὸ γένος καὶ
τὸ θρησκεῦμα Ἑλληνας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι. Ἡ
γλῶσσα τῶν Ῥωμαίων τούτων ὀνομάσθη φυ-
σικὰ Ῥωμαϊκὴ ἢ Ῥωμαϊκὴ γλῶσσα τοῦθ' ὅπερ
μεταφράζεται οὐχὶ διὰ τῶν ἰσοδυνάμων lan-
gue romaine, ἀλλὰ διὰ τοῦ langue romai-
que ὅρου, ὅστις, οὐδὲν σημαίνων, ἐχρησίμευ-
σε μόνον πρὸς διάδοσιν τῆς ἐσφαλμένης ἰδέας,
τῆς συνεχῶς ἐκφρασθείσης περὶ τῆς ἐλληνικῆς
γλώσσης, ὅτι εἶναι δῆθεν ἰδίωμα κατὰ μὲν τὸ

ἡμισυ τουρκικόν, κατὰ δὲ τὸ ἡμισυ ἰταλικόν.
Ἦδη ἐπέστη ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἡ λέξις αὕτη
romaique πρέπει νὰ πέσῃ εἰς ἀχρηστίαν, ἀν-
τικαθισταμένη ἀπλούστατα ὑπὸ τοῦ grec
moderne, ἢ τοῦ neohellenique. Οἱ Ἕλληνας
αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς τῶν ἐξεγέρσεως (δηλο-
νότι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος) ἀνέ-
λαβον τὸ ὄνομα Ἕλληνας. Ἀλλ' ἡ μακρὰ τῶν
αἰῶνων συνήθεια ὑφίσταται ἀκόμη καὶ ἡ ἐπω-
νυμία Ῥωμαῖοι δὲν ἐλησμονήθη, πολλοῦ γε καὶ
δεῖ. Περιεβλήθη ὅμως ἀπόχρωσιν τινα τοῦ
γελίου. Ἡ προσωνυμία Ῥωμαῖος ἢ Ῥωμῆος
συνυποδηλοῦ πάντοτε ἐκεῖνα τὰ ἐλαττώματα,
ὅσα οἱ Ἕλληνας ἀρέσκονται μὲν ν' ἀποδίδωσιν
εἰς ἐαυτούς, ἀλλ' οὐδαμῶς ἐπιτρέπουσιν εἰς τοὺς
ξένους νὰ τοῖς ἀπονέμωσιν. Ἐχει ἀναλογίαν
τινὰ πρὸς τὴν σημασίαν τὴν ἀποδιδδομένην ἐν
τῇ Δύσει εἰς τ' ὄνομα βιζαντινός. Ὅτε ὁ τί-
τλος τοῦ φύλλου τοῦ κ. Σουρῆ ἀντιπροσωπεύει
δῆθεν τὸν Ῥωμῆον τὸν ἐστερημένον πάντων
τῶν προτερημάτων καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ εὐ ἠγ-
μένου Ἕλληνας.

Ἡ παρέκθεσις μᾶς ἀπεμάκρυνεν ὀλίγον τοῦ
θέματος. Ἐπανεβλήμεν εἰς τὰς σπουδαίας ἐ-
φημερίδας.

Κατὰ τὸ 1871 ὁ κ. de Saint-Hilaire ἐση-
μείων ὡς ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι «αἱ ἐκτός
τῆς Ἑλλάδος δημοσιευόμεναι ἐφημερίδες ἦσαν
μεγαλειότεραι τῶν ἐκδιδομένων ἐντός τοῦ ἑλλη-
νικοῦ κράτους. Αἱ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν καὶ
τῆς καθ' αὐτὸ Ἑλλάδος, προσέθετεν, εἶναι ἐν
γένει ἐφημερίδες μικροῦ σχήματος, ἐκτυπούμε-
ναι εἰς δύο στήλας καὶ ἐπὶ ἐνὸς μόνου φύλλου
τεσσάρων σελίδων».

Σήμερον ἐξ τοῦλάχιστον τῶν ἀθηναϊκῶν ἐ-
φημερίδων, δύο τῆς Σύρου, δύο τῆς Κερκύρας
καὶ μία τοῦ Βώλου δὲν δικαιοῦσι πλέον τὴν
περιγραφὴν ταύτην. Τὰ φύλλα ταῦτα ὑπολεί-
πονται μὲν ἔτι τινῶν τῶν τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως ἢ τῆς Τεργέστης ὡς πρὸς τὸ μέγεθος,
ἀλλ' οὐχὶ ὅσον πρότερον. Ἀλλὰ τινὲς ἐφημε-
ρίδες τῆς Ἑλλάδος, διατηροῦσαι τὸ ἀρχικὸν
σχῆμα, ἐκδίδονται συνεχῶς εἰς διπλοῦν φύλ-
λον, πρὸ πάντων ὅταν συνεδριάζῃ ἡ βουλὴ καὶ
ὑπάρχουν ἐνδιαφέρουσαι βουλευτικαὶ συζητή-
σεις πρὸς δημοσίευσιν.

Τὸ περιεχόμενον τῶν φύλλων τούτων εἶτ' ἐν
Ἀθῆναις, εἴτε ἐν ἄλλαις τῶν μεγαλειτέρων τῆς
Ἑλλάδος πόλεων, δὲν διαφέρει πολὺ τοῦ τῶν
εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων. Πρὸ πάντων ὅμως λαμ-
βάνονται ὡς ὑπόδειγμα τὰ γαλλικὰ φύλλα. Τι-
νὲς ἐκζητοῦσι τὸ ὑπόδειγμα τοῦτο μεταξὺ τῶν
παρισίων ἐφημερίδων, τῶν μᾶλλον παταγω-
δῶν, ἂν οὐχὶ τῶν μᾶλλον σπουδαίων. Κύρια
ἄρθρα (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄρθρα πολιτικῆς διαμά-
χης), Διάφορα, Ἐγγύρωροι εἰδήσεις, Ἀποσπά-
σματα ξένων ἐφημερίδων, Ἀνταποκρίσεις ἰδοῦ

έν συνόψει τί εύρίσκει τις έν αύταίς. Σπουδαίον νεωτερισμόν εισήγαγεν ή έν Έλλάδι ίδρυσις πρακτορείων διεθνών τηλεγράφων, χάρις τοίς όποίοις αί έλληνικά έφημερίδες τηρούσι τό δημόσιον ένήμερον τών έν τή ζένη συμβαινόντων. Πάν ό,τι συμβαίνει έν Ευρώπη, και ιδίως έν Παρισίοις τό παρακολουθοῦσι μετ' ένδιαφέροντος. Έν τοίς τελευταίοις αριθμοίς τής Έφημερίδος υπήρχον λεπτομερείς νεκρολογικά είδήσεις περί τοῦ Jules Sandeau και τοῦ Laboulaye. Αί πρώται παραστάσεις δραματικῶν έργων έν τῷ γαλλικῷ θεάτρῳ περιγράφονται συνήθως έν εκτάσει υπό τοῦ φύλλου τούτου. Η "Ωρα τών Αθηνῶν, ως και μία έφημερίς τοῦ Βώλου έδημοσίευσαν μεταφράσιν τής τοῦ Renan δικτριβής επί τοῦ Ισλαμισμού, ήμέρας τινάς μόλις μετὰ τήν έν Σορβώνη όμιλίαν του.

Αί τῶν έπαρχιῶν έφημερίδες, τηρουμένης έν παντί τής αναλογίας, είναι ως έγγιστα ό,τι είναι τά έπαρχιακά φύλλα έν πάση Άλλη χώρα. Εκδίδονται εις μικρόν σχήμα, μή υπερβαίνον συνήθως τό φύλλον τῶν τεσσάρων σελίδων εις δύο στήλας. Έχω δ' ύπ' όψιν μου μίαν ή δύο έφημερίδας εις ήμίφυλλον μόνον εκτυπωμένας. Πάντα σχεδόν τά φύλλα ταῦτα είναι εβδομαδιαία τοῦθ' ύπερ δέν έμποδίζει πάντοτε τό κύριον άρθρον από τοῦ νά λαμβάνη διαστάσεις διατριβής, παρατεινόμενον από έβδομάδος εις έβδομάδα, με τήν σημείωσιν «Συνέχεια εις τό προσεχές φύλλον». Αί έντόπια είδήσεις και τά άτομικά ζητήματα κατέχουσι φυσικῶ τῷ λόγῳ μέγαν χῶρον έν ταίς μικραίς ταύταις έφημερίσιν. Ως επί τό πολὺ εκδίδονται δύο, άν οὐχι πλείονες, έν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ὡν εκάστη χρησιμεύει ως ὄργανον μίαις τῶν μερίδων, τῶν αντιποιομένων τήν έξουσίαν έν τῇ βουλή και, κατά συνέπειαν έν εκάστη εκλογικῇ περιφερείᾳ.

Διηρημέναί ως πρὸς τά κομματικά ζητήματα πᾶσαι αύται αί έφημερίδες, συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τοῦτο : ὅτι, έν τῇ υπερβολῇ τοῦ ύπερ τῆς προόδου ζήλου των παραπονοῦνται από κοινού κατά τῶν ένεστώτων. Τίποτε, κατά τήν γνώμην των δέν γίνεται ἀρετὰ ταχέως, οὐδ' ἀρετὰ καλῶς. Έάν, ἀνήκουσαι εις τό έν τῇ έξουσίᾳ κόμμα, ἀφίνωσιν ἐξ ἀνάγκης εις τὰς τῆς ἐναντίας μερίδος συναδέλφους των τήν φροντίδα τοῦ νά καταπολεμῶσι τήν κυβέρνησιν μέχρι τῆς προσεχοῦς μεταβολῆς τοῦ ύπουργείου, επιτίθενται, έν τῷ μεταξύ κατά τῶν δημοτικῶν, τῶν αστυκῶν ἀρχῶν, τῆς διεύθυνσεως τῶν ταχυδρομείων κ.τ.λ. Δέν ἀκολουθοῦσι τήν τοῦ Ισοκράτους παραίνεσιν : *Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω.* Έκζητοῦσαι τό βέλτιον ύπερορῶσι συνεχῶς τό ἀποκτηθὲν ἀγαθόν. Έκ τούτου ή τάσις πρὸς τό ψέγειν, ήτις ὡς ὡποδῆποτε είναι ένδειξις εθνικῆς

δραστηριότητος. "Άλλως τε, εάν οί ψόγοι είναι ἀδικοί, ή ἀδικία γίνεται μεταξύ Έλλήνων τό ζήτημα είναι οίκογενειακόν, οί δ' έξωθεν οὐδὰμῶς δικαιούνται ν' ἀναμιχθῶσι.

Αντιθέτως πρὸς τό τῶν σατυρικῶν φύλλων σύστημα, αί σπουδαίαι έφημερίδες γράφονται εις τήν καθαρῶς τῶν λογίων γλώσσαν. Αλλά τά έλληνικά των είναι ἄρα γε ταιαῦτα, ὡστε νά ικανοποιήσουν τὰς ἀξιώσεις τοῦ κ. Κόντου, τοῦ ὁποίου τὰς «Παρατηρήσεις, και Διορθώσεις» πρὸ μικροῦ ἐβράβευσεν ὁ ήμέτερος σύλλογος; ή τὰς τοῦ κ. Λιβαδά, ὅστις ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Κόντου ἀφορμηθεὶς, δημοσιεύει τήν στιγμὴν ταύτην έν ἐπιφυλλίδι τῆς Κλειῶς βαθεῖαν και οὐχ ήττον σοφὴν μελέτην επί τῆς ελληνικῆς γλώσσης; Πολλοῦ γε και δεῖ. Πολλοὶ τῶν ήμετέρων έφημεριδογράφων δέν θά είχαν, νομίζομεν, λόγους νά μείνωσιν εύχαριστημένοι, εάν ή γλώσσά των ὑπεβαλλετο εις τήν ἀνάυσιν τοῦ ἐνός ή τοῦ ἐτέρου τῶν κριτῶν τούτων. Ὁ τελευταῖος έσημείωσεν ήδη, έν τινι τῶν έν λόγῳ ἐπιφυλλίδων, μερικὰ ἐκ τῶν σφαλμάτων, εις τὰ ὅποια περιπίπτουσιν οί εἴτε παραφράζοντες γαλλικούς ιδιωτισμούς εἴτε χρώμενοι λέξιν ἀπλῶς και ὡς ἔτυχε, χωρίς νά σέδωνται ποσῶς τήν γραμματικὴν ή τό συντακτικόν τῆς ελληνικ. γλώσσης. Παραδέχομαι τό ὄρθόν των τοιούτων παρατηρήσεων, ἐπιφυλάττομαι ὅμως, εάν μοὶ επιτρέπεται, δύο τινά : Πρῶτον θεωρῶ λίαν δύσκολον ν' ἀποφευχθῇ ὅλως διόλου ή ἐπίδρασις τῶν ξένων γλωσσῶν. Οί πλείστοι τῶν νέων λογίων και ἐπιστημόνων τῆς Ελλάδος συμπληροῦσι τὰς σπουδὰς αὐτῶν έν τοίς πανεπιστημίσις τῆς Δύσεως. Αλλά χωρίς νά ἐξέλθωσι τῶν Αθηνῶν και χωρίς νά ὦσιν ἐπιστήμονες οί νέοι ἐκμανθάνουσι τὰς ξένας γλώσσας οἰκοί, και τρέφουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἀλλοδαπῶν βιβλίων. Τὰ έλληνικά δημοσιεύματα δέν θά ἐξήρουν νά μᾶς τηρῶσιν ἐνημέρους τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης, ή νά ικανοποιήσωσι τήν περιέργειαν τῆς ελληνικῆς διανοίας, ἀπλήστως ἐχούσης πρὸς τὰ νέα. Πῶς λοιπὸν θά ἐμποδίσῃ τις τὰς σπουδὰς και τ' ἀναγνώσματα ταῦτα από τοῦ νά συνηθίσωσι τὸν νοῦν ήμῶν εις ποιόν τινα τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι κ' ἐκφράζεσθαι. Καί ποία είναι ἐκείνη ή ευρωπαϊκὴ γλώσσα, ήτις δέν ὑποκύπτει μέχρι τινὸς βαθμοῦ εις τήν ἐπιρροὴν τῆς διεθνούς ἐπικοινωνίας; Τὸ μόνον ὅπερ ὀφείλει και δύναται νά περιορίσῃ τήν ἐπιρροὴν ταύτην είναι ή ἔμπροσθεν δύναμις, ήν πᾶσα γλώσσα ἀρύεται ἐκ τῆς ιδίας αὐτῆς πρωτοτυπίας. Αλλά (αὕτη δὲ είναι ή δευτέρα ἐπιφυλάξις μου) προσπαθοῦντες νά διορθώσωμεν τήν ελληνικὴν διὰ τῆς ἐπαγορᾶς αὐτῆς εις τοὺς τύπους τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, τελευτοῦμεν κατασκευάζοντες έν

ιδίωμα *τεγγητόν*, τό ὅποιον έν ἀδεξιάις χερσιν ἀποβαίνει προσφορώτερον παντός ἄλλου πρὸς ὑπερβολικὴν ἀπομίμησιν γλωσσῶν ἄλλοτριῶν.

Τοῦτο βεβαίως δέν θά συνέβαιεν εάν πάντες οί γράφοντες ήσαν βαθεῖς ἑλληνοισταί. Οί ὡς ἀριστα γνωρίζοντες τήν ἀρχαίαν ελληνικὴν γράφουσι συνήθως τήν νέαν μετὰ περισσώτερας ἀπλότητος. Εἰμποροῦμεν ν' ἀναφέρωμεν ὡς παραδειγμα αὐτὸν τὸν κ. Κόντον, ή τὸν κ. Κυρμανοῦδην, ὅστις μολαταῦτα ἐξέδωκε πρὸ μικροῦ ὀλόκληρον τόμον λέξεων ἀθησαυρίστων μέχρι τοῦδε έν τοίς ελληνικοῖς λεξικοῖς. Ὁσῶ βαθύτερον μελετᾷ τις τήν ελληνικὴν και τήν γλωσσολογίαν έν γένει, τόσῳ μᾶλλον πείθεται, ὅτι πᾶσα γλώσσα ὀφείλει κατ' ἀνάγκην νά ὑποστῇ ἀλλοιώσεις και μεταμορφώσεις, και ὅτι θά ήτο μάταιον, ὅσον κ' ἐπιβλαβές τό νά θέλη τις ν' ἀνακόψῃ τήν φυσικὴν ἐπί τὰ πρόσω πορείαν τῆς. Ὁ κ. Λιβαδάς! ἐξαγγέλλει τὰς ἀληθείας ταύτας ὑψιφῶως και θαρραλέως. Ἀναγνωρίζει τήν δύναμιν «τῆς λογικῆς τοῦ λαοῦ», πρὸ τῆς ὁποίας ή λογικὴ τῶν γραμματικῶν ὀφείλει νά κλίνη τὸν ἀγένα. Προσθεβασιῶ, ὅτι δέν πρέπει νά καταδικάζῃ τις λέξεις καθιερωμένας ὑπὸ προαιωνίου παραδόσεως, οὐδὲ νά θέλῃ και καλὰ ν' ἀντικαταστήσῃ διὰ κλασικῶν τύπων τοὺς ὅσους ή νεωτέρη γλώσσα ἐπολιτογράφησε διὰ μακρᾶς παραδοχῆς. Έν ἐνί λόγῳ κηρύττει, ὅτι «ή νέα ελληνικὴ δέν δύναται και δέν πρέπει νά γείνη ή ἀρχαία».

Αναμφίβολως τό νεοελληνικόν λεξικόν ἀνάγκη νά συμπληρωθῇ και αὐξηθῇ με ὀνομασίας ειδικὰς διὰ τὰς τέχνας, τὰ ἐπιτηδεύματα, τὰς ἐπιστήμας, ὡς ή ἀρχαιότης δέν ἐγένωσκεν. Ἀνάγκη νά συντεθῶσι νέα λέξεις και ὀρισθῇ ἀπαξ διὰ παντός ή ἀποδοχὴ τῶν ὡσας μᾶς χορηγεῖ ή τῆς ἀρχαίας δαψίλειαι. Τοῦτο είναι τό ἔργον τῶν γραμματικῶν και τῶν ἐπιστημόνων. Εὐκαταῖον δὲ ὅπως τό ἔργον ταῦτο συντελεσθῇ καλῶς και ταχέως, ἵνα ή νέα ελληνικὴ ἐξέλθῃ τό ἐνωρίτερον ἐκ τῆς περιόδου τῆς διαπλάσεως, ήν εἰσέτι διέρχεται, κ' ἐξαρκεσῇ πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ νεωτέρου βίου. Αλλά πάντα ταῦτα δέον νά γίνωσι μετὰ μέτρου. Ἑλληνικὴ τις παροιμία συμβουλεύει νά μὴ ἀκολουθῇ τις ἀνεπιφυλάκτως «μηδ' ὄλα τοῦ πνευματικοῦ, μηδ' ὄλα τοῦ ἱατροῦ». Δέν θά ήτον ἄρα γε καλὸν νά προσθέσῃ τις εις τό σοφόν τοῦτο παράγγελμα: *μηδ' ὄλα τοῦ γραμματικοῦ*; Καί δέν είναι πλέον καιρός νά διαμαρτυρηθῇ τις ὀλίγον κατά τῆς ὑπερβαλλούσης ἐπιρροῆς, ήν οί τελευταῖοι οὔτοι ἐξασκοῦσιν ἐπί τῆς λογίας ήμῶν νεολαίας.

Ἀληθῶς ή σοφία ἔχει τι τό ἐπιβλητικόν.

1. Βλέπε τήν «Κλειῶ» τῆς 12 Μαΐου 1883, ἀριθ. 1,141.

και τοῦτο τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον, ἐπηρμένως ὑπὸ τῶν γνώσεων αὐτοῦ, ὁ ἐπιστήμων ποιεῖται τήν ἀγνοίαν ἀντικείμενον τῆς περιφρονησεῶς του. Ὁ νεανίσκος, ὅστις, ἐξερχόμενος τοῦ γυμνασίου ή τοῦ πανεπιστημίου ἐπιζήτει πόρον ζωῆς έν τῷ ἐπιτηδεύματι τοῦ έφημεριδογράφου, δέν είναι πάντοτε ἐρωδιασμένος δι' ἀρκούσης κλασικῆς πολυμαθείας. Βλέπων πόση σπουδαιότης ἀποδίδεται εις τό αν ή λέξις *λαθος* πρέπη νά ὀξύνηται ή νά περισπᾶται, ἀκούων, ὅτι σολικίζει ὁ μεθ' ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων λέγων ή λέμβος, μεταφραστής, *Βυζαντινός*, ἀντί τῶν ὁ λέμβος, μεταφράστης, *Βυζαντινός*, ὅπως θά ἔλεγον, φαίνεται, οί ἀρχαῖοι τῆς καλῆς ἐποχῆς, αἰσθάνετ' αὐτὸν ἐξουθενωμένον ὑπὸ τό ἀχθος τῆς ἀμαθείας του. Κυριεῦεται ὑπὸ τοῦ φόβου μή ὑποπέσῃ εις λάθη χαρακτηριζόμενα διὰ τοῦ ἐπιθέτου *βδελυρόν* τρέμει μή περιληφθῇ και αὐτός εις τό *πονηρόν κόμμα*. Ὁπως σωθῇ δ' ἐκ τοῦ κινδύνου, ἐναγκαλίζεται χερσὶ τε ποσὶ τε τό σφόδρα ἑλληρίζειν. Ὁσῶ ήττον ἐνεκῶσεν εις τήν μελέτην τῶν κλασικῶν, τόσῳ μᾶλλον θά ἐπιδοθῇ εις τήν ἐπιδιώξιν λέξεων ἡχηρῶν και πομπωδῶν φράσεων. Αλλάς τε εις τήν ἐπιτηδεύσιν ταύτην τὸν ἐνθαρρύνει τό ἀμαθές κοινόν, τό ὅποιον, ὡς ὁ La Bruyere λέγει, τόσῳ μᾶλλον θαυμάζει, ὅσῳ ήττον ἐννοεῖ. Η ἐπιδειξις γνώσεων, ὡς ὑποθέτει μεγάλας, τό θαυμάζει. Αλλά ή ἀνάγνωσις τῶν τοιούτων ἀρθρων, τὰ ὅποια δέν ἐννοεῖ πάντοτε, τό ἐλκύει τοῦλάχιστον; Η ἐπιτυχία τῶν φύλλων τῶν γραφομένων εις τήν γλώσσάν του μοὶ φαίνεται μαρτυροῦσα τὸ ἐναντίον. Δέν θά ἐπεθύμουν βεβαίως, ὅπως τό ὄφος σατυρικῶν τιτων φύλλων καταστῇ τό ὑπόδειγμα τῶν σπουδαίων έφημεριδογράφων. Αλλά μεταξύ τῆς γλώσσης τοῦ Ρωμηοῦ και ἑλληνικῶν έφημερίδων τινῶν τῆς Ἀρκαδίας! ὑπάρχει μέσος τις ὄρος, ὃν θά ήτο καλὸν

1. Ἴδου δύο παραδείγματα ἐκ δύο έφημερίδων τῆς ἀρκαδικῆς πρωτεύουσας. Τὸ πρῶτον είναι ἀπόσπασμα ἐξ ἄρθρου ἐναντίον τοῦ ὑπουργείου Τρικούπη.

«Ὅποταν πρὸ μηνῶν ή τρικοῦπειος συμμορία ἐβουσοδύομεν τὰ ἱθνηλέτρια ἐκεῖνα και ἐκκεντρα νομοσχεδία των, τό ἐπαρχιακόν τῆς Ελλάδος κοινόν ἐκπληκτον και μετ' ἀγωνίας ἐθεάτο, προσηλώσαν τήν ὄψιν ἐκεῖ εις τήν πόλιν τῆς Αθηνᾶς, ἐνθα ἱεταίνοντο τὰ πονηρὰ δίκτυα τὰ σκοποῦντα νά περισφιγῶσιν ἐτι μᾶλλον τήν ἐλευθερίαν του και νά ἐντείνωσι πέραν τήν μαρσαμῶδη αὐτοῦ ὕλικήν κατάστασιν, ἐπ' ὀφέλει τῆς θρασείας τῶν τεκτόνων ὀλιγαρχίας!... Ἀυθρόπους χθιζά τε και πρότζα έν ἀφανείᾳ ἐρποντας, ἀφνω δ' ἐκ προπεταίας και ἱταμότητος ἀναδειχθέντας, σὰς ἀνυψώσαμεν εις τὰ ὕψιστα τῆς πολιτείας, δελεασθέντες πρὸς στιγμὴν ἀπὸ πομπῶδεις και κομπορημονας ἐπαγγελίας περί σφοδρῶν οικονομικῶν και παλιγγενεσίας τῶν χαχεκτούτων ἑλληνικῶν πραγμάτων».

Τὸ ἐπόμενον είναι ή ἀρχὴ ἄρθρου ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Καμουνοδούρου.

«Πρὶν ή ἀπομάξωμεν τοὺς ὀφθαλμούς τοίς θελεροῖς

νά ἐπιζητήση, καὶ εὐκολον νά ἐπιτύχη ὁ γρά-
φων, ἐκτός ἐν ὃ σκοπός εἶναι νά καταστή ἡ νε-
οελληνική ἀποκλειστικὸν ὄργανον μιᾶς τάξεως
λογίων.

Δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νά τελειώσω τὴν μελέ-
την ταύτην, ὅσον ἀτελής καὶ ἂν εἶναι χωρὶς
νά εἶπω μίαν λέξιν καὶ περὶ τοῦ περιοδικοῦ
τύπου, ὅστις ὡσαύτως ἀνεπτύχθη σπουδαίως
κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους.

Ὁ κ. de Saint Hilaire κατὰ τὸ 1871 ἠ-
ρίθμηι τὰ ὀνόματα ὀκτώ μόνον περιοδικῶν φύλ-
λων, ὧν ἐπτὰ μὲν ἐδημοσιεύοντο ἐν Ἀθήναις,
τὸ δὲ ὄγδον ἐν Ναυπλίῳ. Σήμερον ὁ ἀριθμὸς
τῶν ἐλληνικῶν περιοδικῶν συμποσοῦται εἰς τρι-
ἄκοντα, ὧν εἰκοσι δημοσιεύοντ' ἐν Ἀθήναις.
Ἰδοὺ τὰ ὀνόματά των.

Ἐστία—Παρνασσός—Πλάτων—Φωνὴ τῆς
Ἐκκλησίας—Θρησκευτικὴ φωνή—Σιών—Ἐ-
φημερίαι τῆς ἐλληνικῆς καὶ γαλλικῆς νομολο-
γίας—Νέα θέμις, νομικὸν περιοδικὸν—Φοῖβος
—Γαληνός—Οἰκονομικὴ ἐπιθεώρησις—Ὁ ἐλ-
ληνικὸς χρόνος καὶ ὁ Ἑλικῶν—Διάπλασις τῶν
παιδῶν—Ὁ ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς—Ἐπιθεώ-
ρησις πολιτικὴ καὶ φιλολογικὴ—Ἀθηναίς—
Ἀττικὸν Μουσεῖον—Ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς
—Στρατιωτικὴ Ἐπιθεώρησις—Ὁ Νομολόγος

Ἐκτός τούτων ἐκδίδονται :

Ὁ Ἀπόλλων (ἐν Πειραιεῖ), Ὁ Βιομήχανος
Ἑλλην (ἐν Σύρω), Ὁ Ζακύνθιος ἀνθῶν (ἐν Ζα-
κύνθῳ), Ἀλήθεια, Κόσμος, Θεατρικὴ βιβλιο-
θήκη (ἐν Κωνσταν/πόλει), Ὁμηρος (ἐν Σμύρνῃ)
Σεράπειον (ἐν Ἀλεξανδρείᾳ), ὁ Ἑσπερος (ἐν
Λειψίᾳ). Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ.

[Μεταφράση ἐκ τοῦ *Annuaire de l'Association pour
l'encouragement des études grecques en France* ὑπὸ Γ.
Μ. Βίζυνοῦ].

Πρὸ ἡμερῶν ἀνεγνώσθη ἐν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ
«Παρνασσὸς» ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ἰωάν. Σκυλίση χαριστάτη καὶ
λίαν διδακτικῆ ἄμα διατριβὴ περὶ τοῦ χαρτοπαικτείν, ἐξ
ἧς τῆ εὐμενεί τοῦ συγγραφέως παραχωρήσει παραβίτιον
ἐνταῦθα τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα. Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΕΙΝ

Ἀπὸ τίνος ἀρὰ γὰ ἐποχῆς εἰσῆχθησαν παρ'
ἡμῶν τὰ παικτοχάρτα ; Εἰκάζω ὅτι ἡ αὐλή τοῦ
Βυζαντίου μάλιστα ἐπρόφρασε τὴν χρῆσιν αὐτῶν,
ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ μὲν εἶχον ἐπινοηθῆ ὑπὸ τῶν
Ἰνδῶν, ὀνομαζόντων αὐτὰ *tsattar* τὰς (τέσ-
σαρας βῆγας, ἢ βασιλεῖς, ἢ στέμματα) καὶ ἐπὶ
τὸ συντομώτερον τὰς ἢ τὰζ, ἐξ ἐκείνων δὲ τὰ
ἀπεμιμήθησαν οἱ Ἀραβες κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα,
καὶ ἐκ τούτων τὰ εἰσῆγαγον εἰς τὴν Εὐρώπην,
ἕνα αἰῶνα μετ' ἐκείνων, οἱ προκομμένοι οἱ Σταυ-

δακροὶς τοῖς χυθεῖν εἰς τὸν θάνατον τοῦ ἐξόχου κο-
μοπολίτου Γαμβέττα, ἐπέπρωτο νά κλαύσωμεν καὶ σή-
μερον τὸν θάνατον Ἑλλήνος, οὗ τὸ ὄνομα ἦν κεχα-
ραγμένον εἰς τὴν καρδίαν πάντων τῶν συμπολιτῶν του,
τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου Κομουνδούρου.

ροφόροι. Καὶ πρῶτον ἐξετυπώθησαν ἐν Αὐγού-
στα, ἐντὸς τοῦ ἔτους 1275, ἔπειτα δ' ἐν Ἰτα-
λίᾳ, ἐντὸς τοῦ 1299, καὶ βραδύτερον ἐν Γαλ-
λίᾳ, ἐντὸς τοῦ 1392, ἐπὶ Καρόλου τοῦ Γ',
πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ καὶ μόνου τὸ πρῶτον.

Ἐκτοτε διεδόθησαν ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώ-
πης. Καὶ ἐθεωρήθη μὲν ἀκολούθως ἡ δῆθεν παι-
διὰ αὐτῆ ὡς ὀλεθρία, «φόνον καὶ κῆρα φέρου-
σα», διὸ καὶ πολλακίς ἀπηγορεύθη διὰ νόμων,
ἐν Γαλλίᾳ δὲ μάλιστα, ἀλλ' ὅμως ἡ ἐξίς κατί-
σχυσε παντός νόμου ἐπατάχθη ἐπανειλημμέ-
ως, ἀλλ' ὑπερίσχυσε πάντοτε ἀπόδειξις ὅτι
τὸ ἐθελόρητον κακὸν ἀποβαίνει δυσάποσχετον
παρὰ τοῖς λαβοῦσι τὴν ἐξίν. . . .

Εἶνε ἀρὰ γὰ εὐπρεπὲς εἰς ἄνθρωπον ἔχοντα
τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀξιοπροπέρας
τὸ νά κἀθηται ὅλας ὥρας πλησίον ἐνός τραπε-
ζίου, ὅπως εἰ δυνατόν ἐξαναγάσῃ τοὺς συνε-
ταίρους νά μετακινώσωσιν εἰς τοὺς θύλακας
του ὅσα ἂν ἐκθέσωσι χρήματα, πολλακίς δὲ
καὶ ὅσα ἀρῆκαν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐνίοτε ὅσα
οὔτε ἔχουν, ἀλλ' εἰν' ἐπάναγκες νά δανεισθῶσι ;
Καὶ παίζει λοιπὸν ὁ τοῦτο πράττων, ἢ σπου-
δαίνει σπουδαιότατα ; Ἄς εἴπῃ εὐκρινῶς ἂν
ὅτι παίζει δὲν εἶνε πρόφρασις ὅλως κενή.

Τὸ νά σπουδάζῃ τις περὶ πορισμοῦ χρημά-
των ἐν τῷ γραφεῖῳ, ἢ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του,
ἐν τῇ ἀγορᾷ ἢ ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, οὐδὲν ὀ-
νειδος ἔκαστος καταγίνεται νά εὐπορήσῃ ἢ
νά πλουτήσῃ δι' ἐπαγγέλματός τινος ἐντί-
μου· ἀλλ' ὁ τρέπων καὶ τὴν παιδιὰν αὐτὴν
εἰς βιοποριστικὸν ἔργον διαδηλοῖ, ὅτι ἡ συ-
νήθης ἐργασία δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς χρεῖας ἢ
εἰς τὴν ἀπλησίαν του, διὸ καταφεύγει καὶ εἰς
τὴν παιδιὰν, ὡς εἰς ἔργον ἐπίσης πρὸς αὐτὸν
σπουδαῖον τοῦτο δὲ ἀναντιρρήτως εἶνε ἀπρε-
πὲς, ἐπειδὴ ἡ παιδιὰ μετατρέπεται εἰς κυβεί-
αν, καὶ οὔτε εἰς τὸ ἀξιοχρεῶν τοῦ ἀνδρός ἐκεί-
νου συμφέρει ἢ φήμη κυβευτοῦ, οὔτε ἡ τιμὴ
του ἀνέχεται τοιοῦτο ἐπίθετον. Ἐντεῦθεν συμ-
περαίνει πᾶς τις κατὰ πόσον οἱ διαχειριζόμε-
νοι μάλιστα ξένα, ἢ δημόσια χρήματα, δύναν-
ται νά ὦσιν ἀνύποπτοι ἐν χαρτοπαικίᾳ σχετι-
κῶς βαρεῖα.

Μέχρι θέματος καὶ μέχρις ὥρας τινὸς ὁ χαρ-
τοπαικτείν πιστεύεται ὡς ἀληθῶς παίζων· ἐπέ-
κεινα ὅμως τοῦ εὐλόγου θέματος ἢ τῆς ἐπαρ-
κοῦς ὥρας φερεται ὡς μὴ παίζων πλέον, ἀλλ'
ὡς καλύπτων τὴν αἰσχροκερδέειαν ὑπὸ τὸ πρό-
σχημα τῆς ἀθῶας παιδιᾶς, καὶ ὡς ἀντιπαρα-
ταχθεῖς εἰς πυγμαχίαν, ὅπως ἢ αὐτὸς κατα-
θραύσῃ τοὺς ὀδόντας τοῦ ἐναντίου του, ἢ αἰ-
σθανθῇ τὴν ἰδίαν σιζόνα κατατεθραυσμένην
ὑπ' ἐκείνου. Ἄν τὸ πάθῃ, ἐγείρεται ἐλευθέρως ἐλε-
εινός, ἐπειδὴ καὶ ἀδυνατεῖ νά κρύψῃ τὴν ἐκ
τοῦ τραύματος ὀδυνήραν συναίσθησιν. Πολλά-
κις ὁ ἥλιος τὸν εὕρισκει ἐκεῖ πελιδνὸν τὴν ὄψιν

καὶ ἄθλιον· ὁ ἥλιος ἀνατέλλει εὐλογία καὶ
χαρὰ τῆς φύσεως ἀνανηρούσης, ἐνῶ τὰ κηρία
ἀνάπτουν ἐπὶ τῆς πρασίνης τραπέζης δα-
κρυώδη καὶ κατηναλωμένα ὑπὸ τῆς παννουγι-
δος· καταχθόνιον τι τοῦ κατατρώχει τὴν ψυ-
χὴν· αἰσθάνεται ἀχμῶδὲς τι ἐντὸς τῆς κε-
φαλῆς φέρον στεῖρωσιν εἰς τὸν νοῦν, αὐτὸν τι
ἐν τοῖς στήθεσι μακαῖνον ὅ,τι γενναῖον ἐν τῇ
καρδίᾳ· αἰ πύρινα γλωσσοὶ τῶν φώτων τῆς
νοκτοῦς, καταλαμβανόμενοι ὑπὸ τῶν λευκαυ-
γῶν λαμπηρόνων τῆς ἰλαρῆς ἡοῦς παρίσταν-
ται ὡς δαῖδες τῆς κολασσεως, καὶ ὁ χαρτοπαι-
κτης βλέπει τὸ ἀπαίσιον τοῦτο ὄραμα πλέον
τοῦ χορευτοῦ, ὃν ὡσαύτως ἐπρόφρασεν ἢ ἀνα-
τολή ἐκείνη, διότι οὗτος μὲν τὸ βλέπει μόνον
διὰ τῶν ὀμμάτων, ἐνῶ ἐκεῖνος τὸ ἔχει καὶ ἐν
τῇ ψυχῇ· ἀπέργεται οἰκᾶδε ὡς αὐτόματον μᾶλ-
λον ἢ ὡς λόγος ἐν σώματι· καθ' ὁδὸν ἀπαντᾷ
τὸν ἐργάτην ἐξεγερθέντα ἤδη τοῦ ὕπνου καὶ
πορευόμενον ἐπ' εὐλογίαις, ἐνῶ αὐτὸς πορευ-
ται νά ζητήσῃ τὸν ὕπνον ἐπ' ἀναθέμασι· πρὸ
τῆς κλίνης, ἀπορρίπτει ἀνυπομῶνως τῆ δε κᾶ-
κεῖσε τὰ φορέματά του, ἀλλὰ μὴ αἰσθανόμενος
τοὺς θύλακας τῶν βρεφῆς ἐκ τοῦ χρυσοῦ, ὡς
ἦσαν ὅτε πρὸ τινῶν ὠρῶν τὰ ἐνεδύθη, κατα-
ρᾶται αὐτὸς ἐκυτὸν πίπτει δὲ τότε ἐπὶ τῆς
στρωματῆς του βυκακνίζων τὸν νοῦν πόθεν νά πυ-
ρισθῇ, καὶ πῶς ν' ἀναπληρώσῃ τὰ ἀποσκορα-
κισθέντα.

Πίστευε τώρα, πιστεύε εἰ δυνατόν, ὅτι ἡ τι-
μὴ εἶνε στερωῶς προσκεκυλλημένη καὶ ἀδιὰ-
σειστος ἐντὸς οὕτω καταπεπονημένης ψυχῆς.

Ἄν, τοῦναντίον, κατορθώσῃ νά φέρῃ ἀναλ-
γήτως τὸ τραῦμα, χεῖρον τοῦτο, ἐπειδὴ παρί-
σταται οἷος ἐθᾶς τῆς κυβείας—un joueur ma-
dré,—καὶ πρὸ τοιούτων μάλιστα χαρακτῆρων,
τῇ ἀληθείᾳ, δίκαιον ἔχει πᾶς ἄνθρωπος κατὰ
πάντα νά δυσπιστῇ. Γινώσκω ὅτι εὐπρεπὲς θε-
ωρεῖται συνήθως ἡ τοιαύτη ἀταραξία, μάλιστα
δὲ καὶ θαυμάζεται ὑπ' ἀνθρώπων παιᾶς τινος
ἀγωγῆς, ἀλλὰ πράγματι εἶνε ἀγενῆς καὶ μυ-
χθηρὰ πολλῶν ἐτῶν ἰδρωτῆς ἐντιμοὶ καὶ μὲ-
χθοὶ δυσεκπέραντοι οὐχὶ ἀναισθητῶς καθορών-
ται ἐξηφανισμένοι ἐν ὀλίγαις ὥραις εἰς τοιοῦ-
τους ἀναξίους ἀγῶνας, εἰμὴ ὑπὸ καρδιῶν πε-
πωρωμένων καὶ πνευμάτων μὴ δισταζόντων
ἀπέναντι οἰωνδηπτοε μέσων ἀθεμίτων ἵνα τοὺς
ἀναπληρώσωσιν· ὁ ἐν ὑποεργῆματι θὰ δωροδο-
κῆθῃ, δικαστῆς θὰ δεκασθῇ, στρατιωτικὸς δὲν
θὰ εὐορκῆσῃ, δικηγόρος θὰ ἀπιστήσῃ ἢ θὰ ἀ-
πληστήσῃ, ταμίας θὰ ὑπεξαίρεσῃ, ἐμπολεὺς θὰ
νοθεύσῃ τὰ σταθμὰ, ἔμπορος ἢ τραπεζίτης θὰ
καρδαυκῆσῃ τὴν κατάλληλον στιγμὴν ὅπως ἀ-
νάψῃ τὴν λαμπάδα τῆς χρεωκοπίας· διότι ὡς
ἱερωτέρα καὶ τῶν δέκα ἐντολῶν τηρεῖται με-
ταξὺ χαρτοπαικτείν ἢ ἀπότισις τοῦ δὴ λεγο-
μένου χρέους τιμῆς (dette d'honneur)· σφε-

τερῖσθητι, ἐξουδενώθητι, ἀτιμᾶσθητι, πωλή-
θητι, ἀλλὰ πληρώσον ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὠ-
ρῶν, καὶ μέχρις ὀβολοῦ, τὰ ὀφειλόμενα ἐκ τοῦ
χαρτοπαιγνίου, ἔστω καὶ ἂν ὁ κερδήσας σε ὑ-
πόχρη κακότητος τις ἄνθρωπος, ἐγνωσμένος ὡς
αἰσχροκερδῆς· ἐνῶ, ἂν χρεωστῆς εἰς τιμίον τινα
καὶ χρηστὸν δανειστὴν, τὸν ἀφίνας ὄλας πεν-
τακτηρίδας ἢ καὶ δεκακτηρίδας νά τῆκεται πε-
ριμένων τὴν ἀπόδοσιν τῶν δανειῶν.

Ὡ, βεβχίως· ὁ χαρτοπαικτείν λέγει ὅτι πᾶ-
ζει διὰ τὰ περᾶση ἢ ὄρα· ἀλλὰ θέλετε νά ἰδη-
τε προφανέστατα ὅτι κενὴ τοῦτο εἶνε πρόφρα-
σις ; Παρατηρήσατε ὅτι, ἂν οἱ περὶ αὐτὸν λε-
σχηνεύοντες ἀφῆνης ἀναφέρωσι τι περιεργείας
ἄξιον, αὐτὸς οὐδὲ πρὸς στιγμὴν διακόπτει τὴν
ἐνασχόλησιν του ἵνα δώσῃ εἰς ἐκείνους προσο-
χὴν τινα, ἐκτός ἂν ἤκουεν ὅτι καίεται ἡ οἰκία
του, ἢ ὅτι τὸ τέκνον του ἀποθνήσκει. Ἐρχον-
ται ἀφῆνης εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην προσωπίδες
(λέγω δὲ προσωπίδες θέλων νά εἶπω προσωπι-
δοφοροῦντες, καθὼς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κρηπί-
δες παρωνομαζόντο συνεκραντικῶς οἱ πεζοὶ
στρατιῶται, γλαυκοὶ δὲ οἱ ἱππεῖς, ὡς καὶ
ὑπὸ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν *maschere* ἰταλι-
στὶ, καὶ *masques* γαλλιστί, λέγονται οἱ προσω-
πεῖον φοροῦντες)· ἔρχονται προσωπίδες καὶ
προχωροῦν εἰς τὰ δώματα ὅπου ἡ χαρτοπαι-
ξία· ὁ χαρτοπαικτείν μάλιστα στρέφει τὸ πρόσω-
πον καὶ μειδιᾷ, μειδίαμα βεβιζομένον πρὸς ἐ-
κείνην ἐξ αὐτῶν, ἧτις τῷ ἀπευθύνει χαριτολο-
γίαν τινα, ἀνυπομῶν πότε νά ἀρεθῇ εἰς τὴν
ἡσυχίαν του, ἢ μᾶλλον εἰς τὸ ἔργον του.—Εἰς
ἄλλους τὰ ἀστεῖα, καλὴ προσωπίς· ἡμεῖς ἐδῶ,
ὡς βλέπετε, σπουδαζόμεν. — Καὶ ὄντως, πρὸς
τὸν χαρτοπαικτείν, ὁ θροῦς ἐκείνος τῶν μετα-
ξίνων *dominon*, αἰ ὀξεῖαι παραφωνίαι τῶν προσω-
πίδων, μία χειραψίας πρότασις, ἐν κρυφῶ-
λημα εἰς τὸ ὄπιόν του, φορτικώτατοι φαίνον-
ται περισπασμοί·

«—Πλέον δὲν φεύγουν αὐτοὶ οἱ *μασκαράδες* ;
πολὺ ἐξχνόστησαν.

«—Ποῖος ἦτον αὐτὸς τοῦ σοῦ ὀμίλησε ;

«—Ἐεῦρω κ' ἐγώ ! . . . Ἄτου ! ἄτου ! ἄ-
του ! βῆγας κυῦπα ! ἄσος καρρῶ ! βόλα !

Διὰ τὰ περᾶση ἢ ὄρα ! ἀλλ' ἡ ὄρα περιᾶ
καὶ ἂν παίζων τις θεματικῆ ὀλίγιστα, ἐπειδὴ
οὐχ ἤττον παθαίνεται ὑπὸ τῶν περιπετειῶν τοῦ
παιγνίου· ἡ τυφλὴ τύχη καὶ τότε σκανδαλίζει
κατατρέχουσα ἢ τέρεπει συντρέχουσα.

«Πίνειν καὶ παίζειν καὶ δίκαια φρονεῖν», ἔ-
λεγέ τις ἀρχαῖος σοφός. Ἴων ὁ Χίος· δὲν ἔτυχε
νά τὸν ἀναγνώσω, ἀλλ' ἀπῆντησα τὸ ρητὸν
αὐτοῦ τοῦτο ἐν τοῖς Προλεγόμενοις τοῦ Κοραῖ,
καὶ ἔκτοτε τὸ ἐνετύπωσα εἰς τὴν μνήμην μου
ὡς μίαν τῶν πολυτίμων ὑποθηκῶν τῶν μεγάλων
ἐκείνων προγόνων, ὑποθηκῶν στερωῶν καὶ
θαυμασίων καὶ τούτων, ὡς τὰ μαρμαρίνα ἐκεί-

νων ἀριστουργήματα. « Πίνειν καὶ παίξιν καὶ δίκαια φρονεῖν » τουτέστι φρονεῖν δίκαια, ἢ σωφρονεῖν, καὶ ἐν τῷ πίνειν καὶ ἐν τῷ παίξιν. Σοὶ εὐαρεστεῖ ἢ χαρτοπαιξίᾳ; ἔλαβες τὴν ἔξιν τῆς, δυστυχῶς; ἀλλ' αἰδοῦμενος σεαυτὸν καὶ τὴν κρίσιν τῶν ἄλλων, μὴ θεμάτιζε ἢ τόσον μόνον, ὥστε νὰ παρίστασαι εὐγενῆς τὸ ἦθος καὶ ἐν τῇ καταδρομῇ, εὐγενῆς καὶ ἐν τῇ εὐμενείᾳ τῆς τύχης; θεμάτιζε τόσον μόνον, ὥστε νὰ πιστεύῃ πᾶς γινώσκων τὰ κατὰ σέ (καὶ πολλάκις γινώσκονται τὰ καθ' ἡμᾶς πλέον ἢ ὡς νομιζόμεν), ὅτι, ἂν μὲν ἐζημιώθης, ἢ ζημία εἶνε παίγιον τφόντι πρὸς τοὺς πόρους σου, ἂν δὲ ἐκέρδησες, καὶ τὸ κέρδος εἶνε ὅλως ἀνώδυνον πρὸς τοὺς πόρους τοῦ ἀντιπαίκτη.

Θὰ μ' ἐρωτήσῃ τις ἴσως; — Ἄλλὰ, τέλος πάντων, ἐν τίνι μέτρῳ ὀρίζεις νὰ θεματίξῃ ὁ χαρτοπαικτῶν, ὡς ἀναλόγῳ πρὸς τὴν περιουσίαν του ἂν ὑποτεθῇ ὡς πλούσιος, ὅπως μὴ σοὶ φανῇ ὡς κερδαλέοφρων, ἀλλ' ὡς ἄπλῶς διασκεδάζων τὸ ἀνιαρὸν τῆς ἀργίας; — Γινώσκω ἐν μέτρῳ, καὶ φοβοῦμαι μὴ ἂν τὸ εἶπω φανῶ παραδοξολόγος; ἀλλ' ἔστω, γελᾶσατε ἢ ἤθελα, πᾶς ὅστις ἔλεει συνήθως δι' ἐνός μόνου πενταλέπτου τὸν παρουνισζόμενον αὐτῷ ἐπαίτην, νὰ μὴ ἐκθέτῃ πλείονα τῶν 10 λεπτῶν εἰς τὰς λόγγας τῆς λεγομένης πρέφας (priques), καὶ ἐπομένως ὄχι πλείονα τῶν 20 λεπτῶν εἰς τὰ ἀνθη (treffles) 30 δὲ λεπτά εἰς τὰς π.ί.ν.θους (carreaux) καὶ 40 εἰς τὰς κόπας (coeurs); ἐὰν ἔτι δύνῃται εἰς τὰς λόγγας νὰ ἐκθέσῃ δραχμᾶς 10, ὡς πᾶς ἄλλος τὰ δέκα λεπτά, θὰ ὤφειλεν εἰς ἕκαστον πτωχὸν ἐπαίτην ἐν πεντάδραχμον, καὶ τότε, μάλιστα, οὗτος θὰ ἐπιστεῖτο ὡς δυνάμενος νὰ θεματίξῃ ἀνώδυνως πεντάδραχμον, δεκάδραχμον ἢ καὶ εικοσάδραχμον ὡς ἐν λεπτόν, ἀναλόγως πάντοτε πρὸς τὴν ἐλευθεριότητά του εἰς ἐπαίτας. Ἄλλ' ἀκούε τοὺς ἀναβοῶντας. — Καὶ πῶς! εἰς πάντα ἐπαίτην νὰ διδῇ εικοσάδραχμον! Ἄλλ' οὕτω πως ὅλοι οἱ ἄποροι τῶν κατοίκων θὰ μετημφιάζοντο εἰς ἐπαίτας καὶ θὰ τὸν κατεπολιόρουν « ἀπὸ φυλακῆς πρῶτα μέχρι νυκτός » δὲν θὰ ἐπήρκει δ' εἰς τοῦτο οὔτε ποταμὸς χρυσορροῶς. Δὲν εἶνε πρακτικὸν τὸ μέτρον σου.

Ὁμολογῶ ὡς μὴ πρακτικὸν τὸ μέτρον, ἀλλ' ὅμως ἢ ἀναλογία ὑπάρχει σαφῆς, καὶ μόνον ὑπεδείχθη δι' αὐτῆς ὅ,τι καὶ ὅσον ἔδει.

Εἰς τῶν ἐπὶ βαθεῖ πλούτῳ φημιζομένων σήμερον τραπεζιτῶν τῆς Εὐρώπης, ὁ Ρόσχιλδ, εἰσελθὼν ποτε ὑπὸ περιεργίας εἰς τὸ κυβερνητήριον τοῦ Ὁμβούργου, καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ φίλου ὅστις εἶχε προσέλθει εἰς αὐτὸν ἂν δὲν εἶχε διάθεσιν νὰ δοκιμάσῃ ὀλίγον τὴν τύχην, « Πρὸς τοιαύτην δοκιμὴν, ἀπεκρίθη, δὲν εἶμαι ἀρκούντως πλούσιος ». Καὶ ὄντως, οἷσαδὴποτε πλού-

τος, ἀφειδῶς ἀνοιγόμενος εἰς τὴν διακρίσιν τῆς τύχης, ἐπὶ τέλους θὰ ἐστειρευεν, ἐπειδὴ οὐδὲν ταύτης παραλογώτερον ἢ ἀπιστότερον ἢ ἐπιβουλότερον ἢ τυφλότερον. Ὅπως καὶ ὅσον ἂν θέλῃς ἀνάμιξον τὰ παικτόχαρτα; ἢ τύχη καταφέρει τὰ τραύματά της ὡς γυνὴ σπασμωδουσα, ἢ αἱ χεῖρες παραπαίουν δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ ὃν τινα ἂν τύχῃσι καὶ ὅπου ἂν τύχῃσι; καταφέρουν μίαν εἰς σέ καὶ μίαν εἰς τὸν ἐναντίον ἐναλλάξ, μέχρι πέντε, ἢ ἕως δέκα; καὶ ἂν νομίσης ὅτι τὸ ἀνὰ μίαν ἐναλλάξ θὰ κοπᾶσῃ ἐπὶ τέλους, καὶ τότε προσθεματίσης, εἶνε ἱκανὴ νὰ προβῇ καὶ μέχρι δεκαπέντε, καὶ μέχρι εἴκοσι, ἐξαικολουθοῦσα νὰ παίρῃ ἐναλλάξ ἀνὰ μίαν. Ἐπειτα, ἐνδέχεται νὰ καταφέρῃ δύο εἰς τὸν ἐναντίον, καὶ μόνον μίαν εἰς σέ, ἢ τὰν ἀπαλιν; δεκαπέντε ἢ καὶ εἴκοσι εἰς σέ, καὶ μόνον μίαν ἢ δύο εἰς τὸν ἐναντίον, ἢ καὶ τὰν ἀπαλιν. Μηδὲ πιστεύσης ὅτι ἀφοῦ σ' ἐπάταξεν εἰκοσάκις, θὰ στρέψῃ ἀφεύκτως τὰ τραύματα καὶ πρὸς τὸν ἐναντίον; ἔστιν ὅτι εἶνε ἱκανὴ καὶ πεντάκις καὶ δεκάκις ἔτι νὰ σὲ πατάξῃ ἐν τῇ ἀλογίᾳ της. Τὰ πάντα εἶνε ἱκανὴ οἰκνότης συμπτῶσιν, οἰκνότης ἀνακλουθίαν διότι οὐδὲν τὴν ἐμποδίζει, οὐδὲν τὴν ἀναγκάζει εἰς μέτρον ἢ ὄριον. Καθὼς ἐκλαμβάνεις ἐνίοτε ὅτι εὐρηκας τὰς ὁδοὺς της, οὕτως ἔρχεται ὄρα καθ' ἣν ὅπου ἂν τραπῆς πατάσῃσαι; δὲν σώζῃσαι, εἰμὴ ἂν ἐξέλθῃς τῆς τροχίτσας της, δηλαδὴ τῆς τραπέζης ἐφ' ἧς σπασμωδεῖ; καὶ, ὡς τῆς ἀλογιστίας! συμβαίνει ν' ἀναχωρήσῃς τραυματίας καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλε νὰ παύσῃ τὴν καταφορὰν της καὶ νὰ σὲ θεραπεύσῃ, ἂν ἔτι παρέμενες; ἀλλὰ καὶ ὁ παραμένων ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης κινδυνεύει τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι αὔριον ἢ μεθαύριον, μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἢ ἕνα μῆνα, ἢ καὶ ἐν ὅλῳ ἔτος, ἐπιφυλάττει τὰ αὐτὰ καὶ εἰς τὸν οὐτινος ἐφείσθη ἢ ὃν ἠνόνησε σταθερῶς κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἢ τὸ παρὸν ἔτος, καθήμενον ἐναντίον σου. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε, ὅτι ἐπὶ τέλους σὺ τε καὶ ὁ ἐναντίος θὰ ἔχετε νὰ παραπονήσῃτε ὅτι ἐπάθατε ἐν τῷ βαλαντιῷ ἀνακούφισιν.—τὴν μόνην ἴσως ἀνακούφισιν ἢν οὐδεὶς ἀγαπᾷ.

Ι. ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Σ*. οὐτινος ἢ ἀνηρία θὰ μείνῃ παροιμιώδης, εὐρίσκειται ἀκόμη εἰς τὴν κλίνην, ἐνῶ ὁ ἥλιος μεσουρανεῖ.

— Τί κάμνεις, ἀδελφέ, αὐτοῦ; ἀκόμη κοιμάσαι; λέγει εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιόν του εἰς φίλος του.

— Ἐκουράζομαι, καυμένη. Ἐκοιμήθηκα

δέκα ὥρας κατὰ σειράν; δὲν πρέπει λοιπὸν ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ νὰ ξεκουρασθῶ ὀλίγον;!

Ἡμέραν τινὰ ὁ Σέριδαν εἰσερχεται εἰς κουρεῖον ἵνα παραγγεῖλῃ μίαν φενάκην. Ὁ κομμωτής, ἄνθρωπος ἐλευθεριὸς καὶ θέλων νὰ τιμῆσῃ τὸν ποιητὴν, τὸν προσκαλεῖ εἰς τὸ ὄπισθεν τοῦ ἐργαστηρίου του, ἵνα τῷ προσφέρῃ ἀναψυκτικόν τι. Ἐνταῦθα δὲ εἰδείχθη τόσον φιλόφρων καὶ περιποιητικὸς, ὥστε ὁ ποιητὴς συνεκινήθη. Ὅταν ἐσηκώθησαν τῆς τραπέζης καὶ ἐμελλον νὰ χωρισθῶσιν, ὁ Σέριδαν στρεφόμενος πρὸς τὸν κομμωτὴν, τῷ λέγει:

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, ἐσκέφθην καλλίτερα, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ κατασκευάσῃς τὴν φενάκην.

Ἐκπεπληγμένος καὶ τεθλιμμένος ὁ ἄλλος ἀναφωνεῖ:

— Δυστυχία μου! εἰς τί σὲς δυσηρέστησα, κύριε Σέριδαν;

— Ἐσῦρεις; λέγει ὁ ποιητής; μοῦ φαίνεσαι τίμιος ἄνθρωπος καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ κατασκευάσῃς τὴν περρούκαν μου, διότι δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ τὴν πληρώσω. Θὰ ὑπάγω εἰς κανένα ἄλλον!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ στρατιώτης ἐν εἰρήνῃ εἶνε ὅ,τι ἢ θερμάστρα κατὰ τὸ θέρος: Οὐδεὶς βεβαίως συνेतὸς ἄνθρωπος θὰ φαντασθῇ ποτε νὰ κρημίσῃ τὴν θερμάστραν του, διότι ὁ ἡμεροδείκτης του σημειώνει Ἰούνιον μῆνα.

Μὴ ἀναβάλλῃς ποτὲ τὰς δωρεὰς σου μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου; διότι, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὁ θνήσκων δωρεῖται ἀγαθὰ οὐχὶ ἰδικὰ του πλέον, ἀλλ' εἰς ἄλλους ἀνήκοντα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν ὁ πληθυσμὸς τοῦ Μεξικοῦ εἶνε 10,001,884, ὢν 4,826,442 τοῦ ἄρρενος καὶ 5,175,442 τοῦ θήλεος φύλου.

Ἐν Μεξικῷ ὑπάρχουσιν 1,882,522 κάτοικοι εἰς τὴν κεντρικὴν ἀνήκοντες φυλὴν, 3,765,044 εἰς τὴν ἰθαγενῆ ἀμερικανικὴν καὶ 4,254,318 μιγάδες.

Κατ' ἀκριβεῖς σημειώσεις ἐν ἔτει 1883 ἐναυάγησαν ἱστιοφόρα μὲν πλοῖα 2011, ἀτμό-

πλοῖα δὲ 626. Ἐκ τούτων 1040 ἱστιοφόρα καὶ 431 ἀτμόπλοια ἀνήκον εἰς Ἄγγλους. Ἐκ τῶν νκαυγίων τούτων ἀπωλέσθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 4,200 ἄνθρωποι.

Ἡ Βελγικὴ Ἀνεξαρτησία ἀφηγεῖται ἀστεῖον ἀνέκδοτον περὶ τοῦ Γλαδστονως, συμβάν ποῦ τινος ἐν τοῖς πέριξ τῆς ἀγροτικῆς αὐτοῦ κατοικίας, ἐν Χαθάρδεν. Ἡ ἐκεῖ ἀστυνομία, ὑποπτεύουσα πανταχοῦ συνωμότηας καὶ δολοφόνους, συνέλαβεν ἐργάτην τινὰ, ὅστις ἤρχετο εἰς τὴν ἐπαυλιν τοῦ πρωθυπουργοῦ μὲ ἦθος σφόδρα τεταραγμένον καὶ τρόπους παρέχοντας πολλὰς ὑπονοίας. Ὑποβληθεὶς εἰς αὐστηρὰν ἀνάκρισιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἐργάτης ἐκ Βιρμιγκάμης — ἐδικαίωσε τὰς φρικτοτάτας ὑπονοίας τῆς ἀστυνομίας εὐρεθεὶς κάτοχος ἰσχυροῦ πελέκειος, ὃν ἐκρυπτεν ὑπὸ τὸ ἐπανωφόριόν του. Εἰς μάτην διεμαρτύρητο ὅτι ἐξ ἄκρου θαυμασμοῦ πρὸς τὸν κ. Γλαδστονα εἶχεν ἐπίτηδες κατασκευάσει τὸν πέλεκυν ἵνα τὸν προσφέρῃ δῶρον εἰς τὸν δειροτόμον πρωθυπουργόν, ἢ ἀστυνομία οὐδὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ. Τελευταῖον μὴ γινώσκουσα τί νὰ ἀποφασίσῃ, ἀπέστειλε πράκτορα αὐτῆς εἰς τὸν κ. Γλαδστονα ἵνα τῷ διηγηθῇ τὰ γεγονότα. Ὁ πρωθυπουργὸς διέταξε τότε νὰ παραγγαγῶσιν αὐτῷ τὸν ἄνογον, ὅστις ἐπέσβεθίωσε τὴν πρώτην του ὁμολογίαν καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ τὸν πέλεκυν μετ' ἐνδείξεων ἄκρου σεβασμοῦ. Ὁ δὲ Γλαδστον εἰδέχθη αὐτὸν γελῶν, ἐσφιξεν εἰλικρινῶς τὴν χεῖρα τοῦ ἐκ Βιρμιγκάμης ἐργάτου, καὶ παρεκάλεσε τὴν ἀστυνομίαν ἵνα τοῦ λοιποῦ μετριάσῃ ὀλίγον τὸν ζῆλόν της.

Καὶ τοὶ ὁσήμεροι δεινότερος καθίσταται ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶν τῶν ἀνθρώπων, φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι ἢ θνησιμότης παρ' αὐτοῖς βαίνει ἐλαττωμένη. Τοῦτο ἀπέδειξε σοφὸς τις ἐπιστήμων διὰ τοῦ ἐπομένου ὑπολογισμοῦ: Ὁ κ. Burdeau, διαίρεσας τὸν αἰῶνα ἡμῶν εἰς περιόδους πενταετείς, εὐρίσκει ὅτι ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ αἰῶνος ἀπέθνησκον κατὰ μέσον ὄρον 264 πρόσωπα ἐπὶ 10,000 κατοίκων, ἐνῶ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἀποθνήσκουσι μόνον 223 πρόσωπα.

Ἐὰν δ' ὁ αἰὼν διαιρεθῇ εἰς περιόδους εικοσαετείς, εὐρίσκωμεν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1800—1820 ἀπέθνησκον κατὰ μέσον ὄρον 260 ἄνθρωποι ἐπὶ 10,000 κατοίκων ἀπὸ τοῦ 1820—1840 ἀπέθνησκον 250 ἀπὸ τοῦ 1840—1860 ἀπέθνησκον 237, καὶ ἀπὸ τοῦ 1860—1880 μόνον 234.

Περίεργον στοιχείμα συνῆψεν Ἄγγλος τις

πρὸς ἄλλον συμπατριώτην του. Συνίστατο δὲ τὸ στοιχῆμα εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ προτεινόμενος ἀνελάμβανε νὰ ἐκτελέσῃ πορείαν χιλίων βημάτων πρὶν ἢ ὁ ἄλλος κατορθώσῃ νὰ φάγῃ μικρὸν ψωμίον 10 λεπτῶν. Τοῦ στοιχήματος ἄθλον ἐτέθησαν 1000 φράγκα. Καθ' ἣν λοιπὸν στιγμὴν ὁ εἰς ἤρχιζε τὴν πορείαν, ἤρχιζε καὶ ὁ ἄλλος νὰ τρώγῃ τὸν ἀρτίσκον. Ἄλλ' εἶτε ἡ συγκίνησις συνέσφιξε τὸν λάρυγγά του—ὡς ἐνίοτε συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς αἰοῖδους—εἶτε ἐξ ἄλλης αἰτίας, μόλις κατώρθωσε νὰ καταπῆ τρεῖς φορές, ἐνφ' ὃ ἄλλος συνεπλήρου τὴν πορείαν τῶν χιλίων βημάτων

Περὶ τοῦ ἀλλευτικοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλείας προσόδων τῶν διαφόρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης εὐρίσκωμεν τὰς ἐπομένους πληροφορίες ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι. Πρώτη ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ φαίνεται ἡ Ἀγγλία, ἔχουσα 120,000 ἀλλεῖς καὶ ἀπολαμβάνουσα ἐτησίως ἐκ τῆς ἀλλείας 11,000,000 λιρῶν στερλινῶν (275 ἑκατομμ. φράγκων). Πρωτίστον δὲ ἀλλευτικὸν προῖον αὐτῆς εἶνε ἡ ἀρέγκα, ὁ ἰχθύς τοῦ πένητος ἐν Ἀγγλίᾳ. Μετ' αὐτὴν ἔρχεται ἡ Γαλλία ἀριθμοῦσα 83,845 ἀλλεῖς καὶ ἀπολαμβάνουσα 93 ἑκατομμύρια φράγκων. Οἱ Ὀλλανδοὶ ἀλλεῖουσιν ἐτησίως 200,000,000 ἀρεγκῶν, ἀς διατηροῦσιν ἐν βαρελίοις, καὶ 50,000,000 ἀς πωλοῦσιν ἠωπάς. Ἡ Ἰταλία εἰσπράττει ἐκ τῆς ἀλλείας 40,000,000 φράγκων, ἔχει δ' ἀλλεῖς 60,000· ἡ δὲ Ἰσπανία ἐξάγει ἀλλευτικὰ προΐοντα 2 μόνον ἑκατομμυρίων φράγκων.

Πάσας ὅμως τῆς Εὐρώπης τὰς χώρας ὑπερτεροῦσι καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ταύτῃ αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὴν τελειότητα τῶν ἀλλευτικῶν ὀργάνων, τὸ μέγεθος τῶν πλοίων καὶ τὸν πλοῦτον τῶν ἰχθύων, ὧν 1500 εἶδη εὐρίσκονται εἰς τὰς θαλάσσας τῆς χώρας. Τῆς σπουδαιότητος δὲ τῆς ἀλλείας ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις μνηστῆριον ἀσφαλὲς εἶνε ὅτι τὰ ἐξ αὐτῆς εἰσπραχθέντα κατὰ τὸ 1881 ἀνῆλθον εἰς τὸ μέγιστον πᾶσιν 20,000,000 λιρῶν στερλινῶν, ἧτοι 500,000,000 φράγκων.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας φημίζονται ὡς αἱ ἐπιδειξιώτατοι ἰππεῖς μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ὁ Τσάρος δὲν εὐδοκίμει ὁμοίως καὶ εἰς τὴν σκοποβολὴν καὶ τὴν ξιφομαχίαν.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας Ἀλφόνσος θεωρεῖται ὡς πρώτης δυνάμεως ξιφομάχος, ὁ δὲ τῆς Αὐστρίας αὐτοκράτωρ εἶνε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βίκτορος Ἐμμανουήλ, ὁ δεξιώτερος σκοπευτής. Σκοπευτὴς ἀριστος θεωρεῖται καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σερβίας Μιλάνος, ὡς ξιφομαχοῖ

δ' ἐπιδείξει φημίζονται καὶ ὁ πρίγκηψ διάδοχος τῆς Γερμανίας, ὁ μέγας δούξ τοῦ Σαξοκωβούργου, ὁ ἀρχιδούξ τῆς Αὐστρίας Ροδόλφος, καὶ ὁ μέγας δούξ Βλαδίμηρος.

Κατὰ τινὰ ἐπιθεώρησιν δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐν Βέρνη ἐκδιδομένης διεθνούς ταχυδρομικῆς ἐφημερίδος περὶ τῆς λειτουργίας τῆς διεθνούς ταχυδρομικῆς ἐνώσεως, αὕτη περιλαμβάνει νῦν 46 κράτη ἔχοντα πληθυσμὸν 801,029,000. Πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ πληθυσμοῦ τούτου εἰσὶν ἐν ἐνεργείᾳ 114,314 ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ 387,695 ὑπάλληλοι· κινδύτικα δὲ ταχυδρομικὰ ὑπάρχουσιν 243,457. Διὰ τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων ἐκυκλοφόρησαν 9,812 ἑκατομμύρια ἀντικειμένων, ἧτοι 4,756 ἑκατομμύρια ἐπιστολῶν, 838 ἑκατομμύρια δελταρίων, 1,454 ἑκατομμύρια ἐντύπων 78 ἑκατομμύρια ἐμπορικῶν δειγμάτων, 2,394 ἑκατομμύρια φύλλων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, 10 ἑκατομμύρια ταχυδρομικῶν ἐνταλμάτων συναπρωτιζόντων τὸ πᾶσιν 885 ἑκατομμυρίων φράγκων, 15 ἑκατομμύρια ὀνομαστικαὶ ἐπιταγαὶ ἀξίας 198 ἑκατομμυρίων φράγκων, 37 ἑκατομμύρια ἐπιστολῶν περιουσιῶν ἀξίας 37,392 ἑκατομμύρια φράγκων, 112 ἑκατομμύρια ταχυδρομικαὶ δηλώσεις εἰς πληρωμὴν 7,442 ἑκατομμυρίων φράγκων, 27 ἑκατομμύρια δεμάτων ἐχόντων ἀξίαν 9,492 ἑκατομμύρια φράγκων καὶ 91 ἑκατομμύρια δεμάτων ἀνευ ἀξίας. Ὑπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἐποψίν ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία τῆς διεθνούς ἐνώσεως παρουσιάζει τὰ ἐπόμενα ἐξαγόμενα: Εἰσπραχθήσαν φράγκα 999,422,207, ἐδαπανήθησαν δὲ 871,458,892 φράγκα, ἧτοι ἔμεινε περίσσευμα 127,963,316 φράγκα.

Ἐν αὐστριακῇ ἐφημερίδι ἐδημοσιεύθη περίεργος σύγκρισις τοῦ Σαραγέβου πρὸ τῆς αὐστριακῆς κατοχῆς καὶ μετ' αὐτὴν. Ἐν διαστήματι πέντε ἐτῶν ἡ πρωτεύουσα τῆς Βοσνίας μετέβαλεν ὅλως ὄψιν καὶ ἀπὸ ἀνατολικῆς ἐγένετο ἡμισυρωπαϊκὴ πόλις. Καθ' ἑκάστην ἀνεγείρονται νέα κτίρια καὶ ἰδρύονται νέα ἐργαστήρια, ὁ δὲ πληθυσμὸς αὐξάνει διὰ τῆς προσελεύσεως ὑπαλλήλων, ἐμπόρων, ἐργατῶν. Ὅδοί τινες ἐρρυμοτομήθησαν, δὲν περιφέρονται δὲ πλέον ἐν αὐταῖς ἀγέλαι ἀδεσπότην κύνων. Ὁ ξένος εὐρίσκει εὐρωπαϊκὰ ξενοδοχεῖα, ζυθοπωλεῖα καὶ καφενεῖα· ἐφ' ὅσον δὲ διαδίδεται ὁ πολιτισμὸς, οἱ Ὀθωμανοὶ ἀποχωροῦσιν εἰς τὰς ἀποκέντρους συνοικίας τῆς πόλεως. Πολλοὶ τῶν ἰθαγενῶν φέρουσιν ἤδη τὸν εὐρωπαϊκὸν ἱματισμὸν, αἱ δὲ γυναῖκες τῶν ἐνδύονται κατὰ τοὺς συρμούς τῶν Παρισίων.